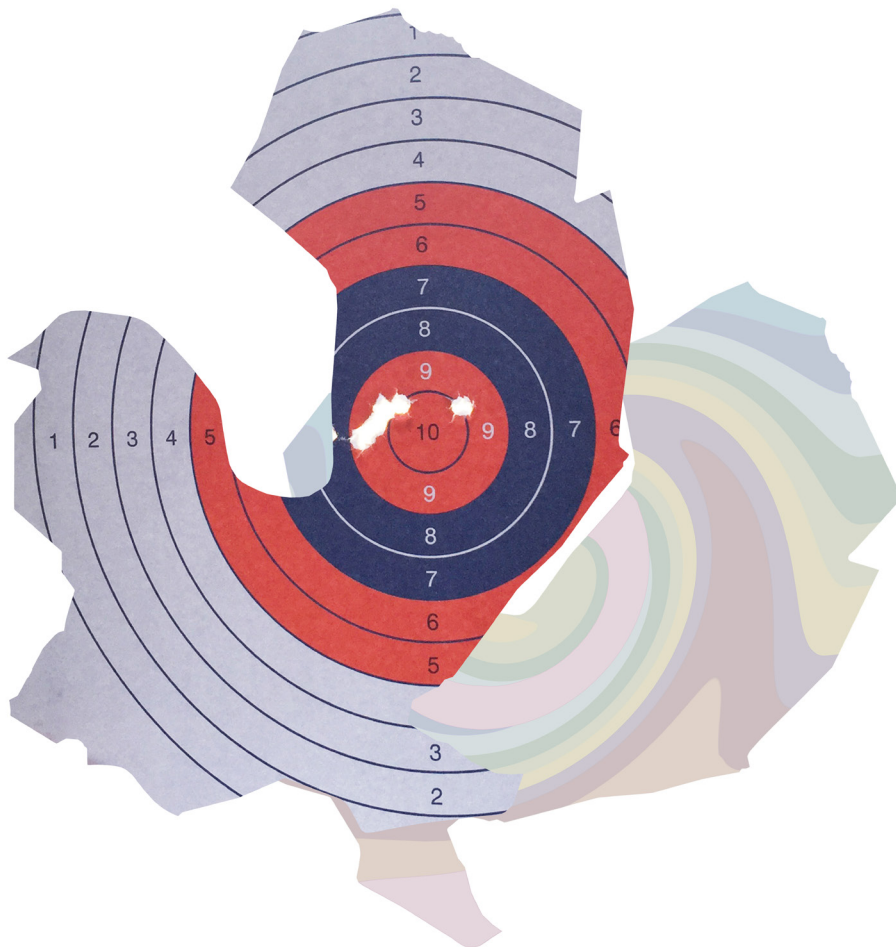

ESPOON POHJOIS- JA KESKIOSIEN YLEISKAAVA

AMPUMAUHEILUKESKUKSEN SIJOITTUMISEN EDELLYTYKSET ÄMMÄSSUON-KULMAKORVEN ALUEELLA

ESPOON POHJOIS- JA KESKIOSIEN YLEISKAAVA

ESPOON KAUPUNKI
KAUPUNKISUUNNITTELUKESKUS
PL 43
02070 ESPOON KAUPUNKI

Asiakaspalvelu p. (09) 8162 5200
Julkaisu verkossa www.espoo.fi/yleiskaava

Tekijät:

Ulla Karjalainen	Erikoissuunnittelija
Paula Kuusisto-Hjort	Yleiskaavainsinööri
Tanja Hämäläinen	Erikoissuunnittelija

Kansi:
Espoon kaupunki, yleiskaavayksikkö

ISBN 978-951-857-768-6

Espoon pohjois- ja keskiosien yleiskaavaluonnos on valmistunut esiteltäväksi osallisille. Kaavakartan, kaavamerkintöjen ja -määräysten sekä selostuksen lisäksi valmisteluvaiheessa laaditaan erilaisia kaupunkirakenteen, ympäristön ja liikenteen selvityksiä. Näiden selvitysten, analyysien sekä vaikutusten arvioinnin on tarkoitus tukea ja havainnollistaa kaavan ratkaisua. Tieto on tarkoitettu kaikille osallisille, päätöksentekijöille ja suunnittelijoille.

Kaupunginhallitus on asettanut 30.11.2016 yhdeksi Espoon pohjois- ja keskiosien yleiskaavan tavoitteeksi tutkia pääkaupunkiseudun ampumaurheilukeskuksen sijoitusmahdollisuudet Ämmässuolle, esimerkiksi itäpuolelle Kalliosuon toimintansa päättävän läjitysalueen paikalle. Tässä työssä on tarkasteltu sijoittumismahdollisuuksia Ämmässuon jätteenkäsittelykeskuksen eteläpuoliselle alueelle sekä Kulmakorpeen nykyisten täyttömäkien väliselle alueelle.

Ampumaurheilukeskusten ja tarkastelualueen toimintoja on tarkasteltu yleispiirteisellä tasolla ja pyritty tunnistamaan sijoittumisen tärkeimpiä reunaehtoja ja eri toimintojen yhteensovitusmahdollisuuksia. Tarkemmin ampumaurheilukeskuksen mahdollisia toteutusratkaisuja, vaikutuksia sekä aikataulullisia ja taloudellisia edellytyksiä olisi mahdollista arvioida vasta tarkemman aluesuunnitelman ja meluselvityksen perusteella.

Työtä on ohjannut ryhmä, johon ovat kuuluneet Essi Leino, Kristiina Rinkinen, Seija Lonka ja Liisa Ikonen Kaupunkisuunnittelukeskuksesta, Harri Tanska, Esa Rauhala ja Mira Heiskanen Kaupunkitekniikan keskuksesta, Katja Hakala Tonttiyksiköstä, Harri Anttila ja Lea Salompää Ympäristökeskuksesta sekä Tapani Kortelainen Liikunta- ja nuorisopalveluista.

Toivon teille kiinnostavia lukuhetkiä tämän selvityksen parissa!

Essi Leino
yleiskaavapäällikkö

Tiivistelmä

Pääkaupunkiseudulla on tarve kattavalle ampumarataverkostolle. Ammuntaa tulisi voida harrastaa laillisissa, valvotuissa ja ympäristö- sekä käyttöturvallisuus-näkökohdat huomioivissa olosuhteissa julkisilla ampumaradoilla. Alueen ampumarata-verkostoa tulisi kehittää seutukunnallisena kokonaisuutena.

Kaupunginhallitus on asettanut 30.11.2016 yhdeksi Espoon pohjois- ja keskiosien yleiskaavan tavoitteeksi tutkia pääkaupunkiseudun ampumaurheilukeskuksen sijoitusmahdollisuudet Ämmässuolle, esimerkiksi itäpuolelle Kalliosuon toimintansa päättävän läjitysalueen paikalle. Tässä työssä on tarkasteltu sijoittumismahdollisuuksia Ämmässuon jätteenkäsittelykeskuksen eteläpuoliselle alueelle sekä Kulmakorpeen nykyisten täyttömäkien väliselle alueelle.

Ampumaurheilukeskus soveltuisi toiminnan luonteen puolesta hyvin muiden Ämmässuon-Kulmakorven alueen toimintojen yhteyteen. Ampumaurheilukeskuksen sijoittamista alueelle vaikeuttavat kuitenkin alueeseen kohdistuvat muut käyttötarpeet sekä ampumatoiminnasta aiheutuva melu, joka voi olla häiritsevää tai terveydelle haitallista nykyisen tai alueelle suunnitellun asutuksen kannalta.

Ämmässuolla tarkasteltu alue ei ole riittävän laaja ampumaurheilukeskukselle ja HSY on kehittämässä aluetta seudulliseksi kiertotalous keskittymäksi. Espoon kaupungilla taas on tarve käyttää Kulmakorven aluetta maa-ainestointiin (louhinta ja läjitys) pitkälle tulevaisuuteen. Lisäksi alueella on vireillä moottoriratahanke, jonka toimintaedellytykset tulee ottaa huomioon ampumaradan sijoittamista tutkittaessa.

Kulmakorven alueella ampumaurheilukeskuksen sijoittumista on tarkasteltu joko täyttömäkien väliin painanteeseen tai täyttöalueen päälle. Täyttömäkien väliin sijoitettuna ampumaradasta aiheutuvia meluvaikutuksia on mahdollista lieventää ylijäämämassojen sijoittelulla. Toisaalta käytettävissä oleva täyttötilavuus vähenisi huomattavasti, mikä aiheuttaisi kaupungille merkittäviä kustannuksia ja kasvattaisi maa-ainesten kuljetukseen liittyviä hiilidioksidipäästöjä. Ampumaurheilukeskuksen sijoittaminen täyttöalueiden päälle on todennäköisesti mahdotonta täyttöalueiden korkeudesta johtuvan melun leviämisen vuoksi. Vaikeiden perustamisolosuhteiden vuoksi ampumaurheilukeskuksen toteuttaminen olisi myös hyvin kallista. Mitä todennäköisimmin melu tulisi muodostamaan esteen ampumaurheilukeskuksen sijoittumiselle Ämmässuon-Kulmakorven alueelle ainakin täyttöjen päälle, mahdollisesti myös täyttöjen väliin sijoitettuna.

Kulmakorven alueella ampumaurheilukeskuksen mahdollisen toteuttamisen edellytykset ja ajoitus ovat riippuvaisia alueen muista toiminnoista, mikä edellyttää riittävän aikaisessa vaiheessa tehtävää yhteensovittamista. Käytettävissä olevan tilan ja tarvittavien suojaetäisyyksien vuoksi kaikkien alueelle suunniteltujen toimintojen yhteensovittaminen on kuitenkin mahdotonta, ja jostain toiminnosta joudutaan luopumaan.

Tämä selvitys perustuu ampumaurheilukeskusten ja tarkastelualueen toimintojen yleispiirteeseen tarkasteluun, ja tarkoituksena on ollut tunnistaa tärkeimpiä reunaehtoja ampumaurheilukeskuksen sijoittamiselle Ämmässuon-Kulmakorven alueelle. Tarkemmin ampumaurheilukeskuksen mahdollisia toteutusratkaisuja, meluvaikutuksia, yhteensovittamismahdollisuuksia, vaikutuksia muihin toimintoihin sekä aikataulullisia ja taloudellisia edellytyksiä olisi mahdollista arvioida vasta tarkemman aluesuunnitelman ja meluselvityksen perusteella.

Sisältö

Johdanto.....	4
1. AMPUMARADAT	5
Ampumaratatyypit	5
Ampumaratojen luokitus.....	5
Yleisimmät ampumalajit ja niiden kuvaukset	6
Ampuma-asetyyppien vaatimukset ampumaradoille	7
Ampumaradat ja ympäristöhaitat	7
2. AMPUMARATOJEN NYKYTILA UDELLAMAALLA.....	8
Käytössä olevat ampumaradat.....	8
Ampumaratojen käyttäjät	9
Ratahankkeiden kehittämisehdotuksia	10
Espoon Lahnuksen ampumarata	10
3. ÄMMÄSSUON-KULMAKORVEN ALUEEN KAAVATILANNE	11
Ampumaratojen kaavoitus.....	11
Maakuntakaava.....	11
Yleiskaava	12
Asemakaavat.....	13
4. ÄMMÄSSUON-KULMAKORVEN ALUEEN MAANKÄYTTÖ JA SUUNNITELLUT TOIMINNOT.....	14
Maanomistus	14
Kulmakorven maa-ainestointi.....	14
Suunnitteilla olevat hankkeet	16
Luvat ja lupahakemukset	17
Asutus ja muut häiriintyvät kohteet	18
Luontokohteet.....	19
5. AMPUMAUHAILUKESKUKSEN Sijoittumisehdotukset alueelle	20
Tarkastelun tavoitteet ja raja- aus	20
Tarkastelualueiden maankäyttö	22
Ympäröivä maankäyttö	24
Ampumahiihtostadion ja siihen liittyvät latuverkosto.....	26
6. JATKOSUUNNITTELUSSA HUOMIOITAVIA ASIOITA.....	27
7. JOHTOPÄÄTÖKSET	27
8. LIITTEET.....	28
9. LÄHTEET	29

Johdanto

Uudenmaan alueella on vajaa kolmekymmentä ampumarataa, joista suurinta osaa ylläpitävät metsästysseurat. Alueen ampumaradoista yksikään ei täytä kansainvälisten ampumaratojen kriteerejä. Valtakunnalliset kriteerit täyttää Sipoon keskusampumarata. Alueelliseksi ampumaradaksi voidaan luokitella Hyvinkään ampumaurheilukeskus.

Helsingin sekä Itä-, Keski- ja Länsi-Uusimaan poliisilaitosten alueilla on rekisteröity yhteensä 240 000 luvallista ampuma-asetta. Valtakunnallisen Ampumaharrastusfoorumin jäsenyhteisöihin kuuluu yli 60 000 henkilöä koko Uudenmaan alueella. Uudenmaan liiton vuoden 2007 selvityksessä Helsingin seudulla aseiden hallussapitoluvan omaavia henkilöitä arvioitiin olevan noin satatuhatta.¹

Kunnat, joissa ei ole lainkaan ampumarataa ovat Helsinki, Kauniainen, Kerava, Järvenpää, Vihti ja Siuntio.³ Espoon Lahnuksen ampumaradalla on voimassa oleva ympäristölupa. Ympäristölupapäätöksestä on valitettu Vaasan hallinto-oikeuteen, joka on antanut päätöksen 7.9.2016. Siinä Aluehallintoviraston ympäristölupapäätös on kumottu haulikkoradan osalta ja muiden ratojen lupamääräyksiä muutettu. Hallinto-oikeuden päätökseen on haettu muutosta Korkeimmasta hallinto-oikeudesta.

Sipoossa ja Kirkkonummella on ampumaurheilun harrastusmahdollisuus. Sipoossa on kolme ampumarata-aluetta, joista kaksi sijaitsee vierekkäin Savijärven alueella. Kirkkonummen Överbyn ampumarata on saanut ympäristöluvan vuonna 2015. Puolustusvoimilla on kolme ampumarataa, joissa on rajoitettua siviilikäyttöä. Ampumahiihdon harrastuspaikkoja on ainoastaan Tuusulan Hyrylän alueella. Kerava on tehnyt alustavia suunnitelmia ampumahiihtostadionin rakentamiseksi Keinukallion urheilupuistoon.

Tähän selvitykseen on koottu ampumaradan suunnittelun lähtökohtia lainsäädännöstä, tehdyistä selvityksistä ja suunnitelmista. Tavoitteena on ollut selvittää, millaisilla edellytyksillä ampumaurheilukeskus voitaisiin sijoittaa Ämmäsuon-Kulmakorven alueelle ja sovittaa muuhun maankäyttöön (mm. maansiirtotyöt, moottoriurheilurata).

Valtakunnallisella tasolla mm. ympäristöpaineiden (luvat ja tiivistyvä maankäyttö) takia ampumaradat tulisi tulevaisuudessa keskittää suurempiin yksiköihin, jolloin mm. ympäristövaikutukset voidaan riittävällä tavalla ottaa huomioon.

1. Ampumaradat

Ampumaratatyypit

Ampumaurheilukeskuksella tarkoitetaan ampumarataa, jossa on useiden lajien ratoja ja jolla saadaan ampua yli 300 000 laukausta vuodessa.

Ampumaratatyypit	
Vähäinen ampumarata	Alle 10 000 laukausta vuodessa
Ampumarata	10 000 – 300 000 laukausta vuodessa
Ampumaurheilukeskus	Yli 300 000 laukausta vuodessa

Taulukko 1. Ampumaratatyypit ampumaratalain määrittelyn mukaan

Ampumaratojen luokitus

Urheiluampumakeskukset voidaan luokitella neljään eri luokkaan niiden käyttötarkoituksen mukaan ^{1,3}. Luokituksesta päättää Suomen ampumaurheiluliitto ry:n (SAL) hallitus, jolle esityksen tekee hallituksen nimeämä toimikunta.

Luokitellut radat ovat (tarve):

- I Kansainväliset ampumakeskukset (2-3 kpl)
- II. Valtakunnalliset ampumakeskukset (6-10 kpl)
- III. Alueelliset ampumakeskukset (3-4 rataa aluetta kohti)
- IV. Paikalliset urheiluampumakeskukset (pääasiassa yhden seuran harjoitusratoja).

Urheiluampumakeskusten tilantarve liittyy olennaisesti niiden luokitteluun. Luokkien I ja II tilantarve on aivan erilainen kuin luokissa III ja IV. Samoin laatuerot ovat suuret luokkien välillä. Urheiluampumakeskuksia suunniteltaessa on huomioitava niiden pitkäaikaisuus (jopa kymmeniä vuosia). Samoin mahdollisuuksien mukaan on huomioitava sekä lajien että ympäristölainsäädännön muuttuminen ja kehittyminen.

Kansainvälisessä urheiluampumakeskuksessa voidaan järjestää vaativia kansainvälisiä kilpailuja, EM- ja MM-tason kilpailuja sekä alan huippuvalmennustapahtumia. Usean eri lajin kilpailujen järjestäminen keskuksessa on mahdollista samanaikaisesti.

Rata-alueelle tulee sijoittaa myös *erillinen harjoittelurata*, jossa kilpailujen aikanakin on mahdollista testata aseiden toimintaa.

Valtakunnallinen urheiluampumakeskus on *koko maata palveleva keskus*. Siellä voidaan järjestää vaativia kansainvälisiä kilpailuja sekä kansallisia valmennustilaisuuksia.

Keskuksen radoille tulee olla *hyvät kulkuyhteydet* ja läheisyydestä tulee löytyä riittävästi majoitusmahdollisuuksia. Keskuksen alueella tai sen välittömässä läheisyydessä tulee olla *huolto- ja toimitsijatilat*. Keskuksen radoilla tulee voida järjestää myös *eri lajien vastaavan ta-*

soisia kilpailuja samanaikaisesti. Keskuksesta on myös oltava riittävän *korkeatasoiset viestintäyhteyshmahdollisuudet.* Keskuksen rata-alueelle tulee pyrkiä järjestämään erillinen harjoittelurata tai -alue, jossa voidaan testata aseiden toimintaa.

Alueellinen urheiluampumakeskus tarkoittaa sellaista ratakokonaisuutta, jossa voidaan toimeenpanna *eri ampumalajeja sisältäviä vaativia kansallisia kilpailuja tai rajoitettuja kansainvälisiä kilpailuja.* Keskukseen tulee sijoittaa alueen kannalta keskeisellä paikalla siten, että sinne on *riittävän hyvät kulkuyhteydet.* Keskuksesta tulee olla myös *kohtuulliset huolto- ja toimintajätilat* ja sekä mahdollisesti majoittumistilat. Keskuksesta tulee olla mahdollisuus toimittaa tulokset tarvitsijoille myös nykyaikaisilla viestintävälineillä.

Paikallinen urheiluampumakeskus tarkoittaa sellaista ratakokonaisuutta, joka palvelee *paikallista (esim. kunnan) urheiluammunnan harjoittelua sekä pienimittaista kilpailutoimintaa.* Paikallinen keskus on yhden tai useamman seuran tai seuryhtymän hallinnassa oleva ratakokonaisuus, jossa voidaan järjestää alueen luvalla aluetason kilpailuja sekä seuran omia kilpailuja ja harjoitustapahtumia.

Yleisimmät ampumalajit ja niiden kuvaukset

Ampumalajit jaetaan kolmeen pääryhmään: **haulikko-, kivääri- ja pistoolilajeihin.** Kivääri- ja pistoolilajeissa ammutaan kiinteitä tai liikkuvia maalitauluja luotipatruunoilla. Haulikoilla ammutaan lentäviin kiekkoihin. Radat voivat olla yhdelle tai useammalle lajille tarkoitettuja.

Ase- tyyppi	Ampumalaji	Kuvaus	Ase- tyyppi	Ampumalaji	Kuvaus
Kivääri	Vakio- ja vapaakivääri-ammunta	Ampumamatka 300 m, kaliiperi maksimissaan 8 mm.	Pistooli	Iso-, vakio-, pieno- ja olympiapistooli sekä pistooli pika-ammunta	Ampumamatka 25 m, kaliiperi 5,6–9,6 mm.
	Ilmakivääriammunta	Ampumamatka 10 m, joko kiinteään tai liikkuvaan maaliin. Kaliiperi 4,5 mm.		50 m pistooli (ns. vapaa-pistooli)	Ampumamatka 50 m, kaliiperi 5,6 mm.
	Urheilu- ja pienoiskivääri-ammunta	Ampumamatka 50 m, kiinteään maaliin, kaliiperi 5,6 mm.		Ilmapistooli ja ilma-olympia-ammunta	Ampumamatka 10 m, kaliiperi 4,5 mm.
	Siluettiammunta	Ampumamatkat 40–200 m. Siluettiammunnassa ammutaan kiskojen päälle asetettuja metallisia tauluja nurin.		Siluettiammunta	Ampumamatkat 50–200 m. Siluettiammunnassa ammutaan kiskojen päälle asetettuja metallisia tauluja nurin.
	Metsästysammunta	Ampumamatkat 10–100 m vaihtelevasti metsästys-ammuntalajista riippuen joko kiinteään tai liikkuvaan maaliin. Ilmakiväärillä ampumamatka 10 m, liikkuvaan maaliin.	Kivääri, haulikko ja pistooli	Sovellettu reserviläis-ammunta (SRA)	SRA:ssa jokaista ampumasuoritusta vastaavaa rastia varten laaditaan ampumatehtävä, jonka ampuja suorittaa ennalta annetun tilannekuvauksen edellyttämällä tavalla.
	Riistamaali	Kiväärimallisella aseella ammutaan liikkuvaan maaliin. Maalitaulusta löytyy aina riistaeläimen kuva, jossa ns. kuolettavimmalle alueelle on merkitty maalitaulu.		Practical-ammunta	Practicalissa pyritään saamaan paljon osumapisteitä suoritukseen käytettyyn aikaan nähden. Kilpailuissa tarkkuuden ja nopeuden arvostus suhteutetaan käyttämällä Comstock count -pistelaskua, jossa suorituksen aikana saadut osumapisteet jaetaan suoritukseen käytetyllä ajalla.
	Kasa-ammunta	Ampumamatkat 50–600 m, kaliiperi ≥5,6 mm. Osumat pyritään saamaan mahdollisimman lähelle toisiaan.		Mustaruutiammunta	Useita eri lajeja.
Haulikko	Skeet	Puoliympyrän muotoisella radalla ammutaan haulikolla kahdesta tornista heitettyjä kiekkoja. Ampumapaikkoja on kahdeksan. Kaliiperi 12 cal.			
	Trap	Ammutaan haulikolla ampujan edestä pois päin lentäviä kiekkoja. Ampumapaikkoja on viisi. Kaliiperi 12 cal. Trap-lajeja neljä.			
	Metsästysammunta metsästyshaulikko tai -trap	Ampumamatka 5–36 m, muistuttaa skeet- ja trap-ammuntaa. Kaliiperi 12 cal.			
	Sporting	Ammunta tapahtuu maastoon rakennetulla radalla, jossa on useita ampumarasteja. Jokaisella rastilla on eri tavalla ammuttavia kiekkoja, jotka jäljittelevät erilaisia metsästystilanteita.			
	Compak-sporting	Samantapainen kuin varsinainen sporting-ammunta. Compak-sportingissa ampuja ei kuitenkaan kulje rastilta toiselle, vaan radan viisi ampumapaikkaa sijaitsevat suoralla linjalla noin 4 metriä toisistaan.			

Taulukko 2. Yleisimmät ampumalajit ja niiden kuvaukset ¹¹

Ampuma-asetyyppien vaatimukset ampumaradoille

Jokainen alla mainittu asetyyppi asettaa omat vaatimuksensa ampumaradoille, joilla niitä voidaan käyttää.²

Urheiluammunnan laaja lajivalikoima edellyttää monia erilaisia ratoja, joilla ampumaetäisyys vaihtelee 10 - 300 metrin välillä, joskin siluettilajeissa ampumaetäisyys voi olla jopa 500 metriä. Lajeista eniten toimintapinta-alaa vaativat haulikkolajit. Niissä haulit leviävät laajalle, jopa yli 10 hehtaarin suuruiselle alueelle. Kivääri- ja pistoolilajeissa luodit kasaantuvat maalitaulujen taakse taustapenkkaan tai luotiloukkuihin.³

Urheiluammunnassa käytetään tällä hetkellä seuraavia ratatyyppejä:³

- ilma-aserata 10 m
- pistoolirata 25 m
- pienoiskivääri- ja vapaapistoolirata 50 m
- riistamaalirata 50 m
- hirvirata 100 m
- haulikkoradat (skeet, trap ja uusimpana metsästäjien suosima sporting)
- kiväärirata 15 m ja 300 m
- practical -rata (luodikko, kivääri)
- siluettirata, jopa 500 m
- mustaruuti- ja kasa-ammunnan radat, jopa 600 m.

Ampumaradat ja ympäristöhaitat

Ampumaratojen merkittävimpiä ympäristöhaittoja ovat haitta-ainepäästöt sekä melu. Haitallisia aineita sisältävien haulien ja luotien kautta ympäristöön voi kertyä lyijyä, kuparia, antimoniamia ja sinkkiä. Haitta-aineista ei aiheudu akuutteja ympäristöriskejä, vaan niiden kulkeutumista ja kertymistä tapahtuu pitkällä aikavälillä. Yleensä kohonneita haitta-ainepitoisuuksia todetaan vain rata-alueen pintakerroksessa.²⁴

Ampumamelun hättäväikutukset liittyvät elinympäristön viihtyisyyteen, sillä melu koetaan häiritseväksi. Muita mahdollisia, terveyteen liittyviä vaikutuksia ei ole voitu tutkimuksin havaita.²⁴ Ampumaratamelun haitallisuutta arvioidaan Suomessa valtioneuvoston päätöksen (VnP 53/1997) nojalla. Päätöstä sovelletaan ampumaratojen aiheuttamien meluhaittojen ehkäisemiseksi ja ympäristön viihtyisyyden turvaamiseksi maankäytön ja rakentamisen suunnittelussa sekä rakentamisen lupamenettelyissä. Päätöksessä on annettu ohjeet sallituille melutasoille (taulukko 5). Päätös koskee pienikaliiperisten aseiden (kuten kiväärit ja pistoolit) aiheuttamaa melua.²²

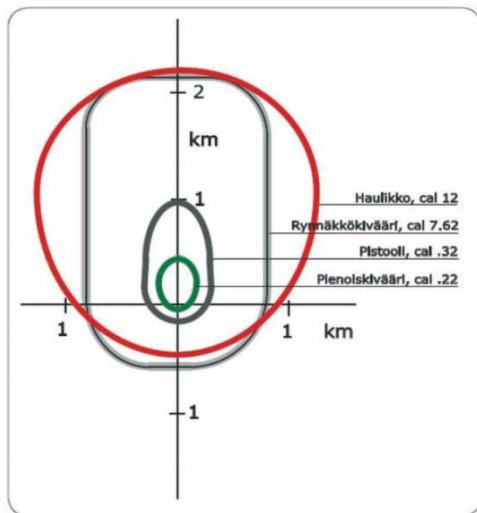
	Melun A-painotettu enimmäistaso impulssiaikavakiolla, $L_{A\text{max}}$ määritettynä enintään
Asumiseen käytettävät alueet	65 dB
Oppilaitoksia palvelevat alueet	65 dB
Virkistysalueet taajamissa tai niiden välittömässä läheisyydessä	60 dB
Hoitolaitoksia palvelevat alueet	60 dB
Loma-asumiseen käytettävät alueet	60 dB
Luonnonsuojelualueet	60 dB

Taulukko 3. Ampumaratamelun ohjeet VNP 53/1997 mukaisesti

Päätöksen mukaan ohjearvoja sovellettaessa on otettava huomioon ampumaratatoiminnan luonne, kuten ampuma-ajat, laukausmäärät ja ampumalajit, sekä alueen todellinen tai suunniteltu käyttö ja merkitys.

Uusien ratojen suunnittelussa maankäytönsuunnittelu on ensisijainen keino melun hallinnassa²⁴. Uutta ampumaurheilukeskusta suunniteltaessa lähtökohtana tulisi olla alueen soveltuvuus kyseiseen toimintaan. Siten sijoituspaikan tulisi olla riittävän etäällä asutuksesta, loma-asutuksesta ja muista herkistä toiminnoista, kuten hoitolaitoksista.

Alla olevassa kuvassa on esitetty tyypillisiä melun leviämisalueiden laajuuksia tasaisessa maastossa ilman erillistä meluntorjuntaa. Asutusalueiden ohjearvoihin verrattava melutaso esim. haulikolla on ampumasuunnassa n. 2 km, ja cal .32 pistoolilla 1 km. Vastaavasti takasuunnassa melualueen laajuus on haulikolla enimmillään 0,5 km ja cal .32 pistoolilla n.150 m. Näitä melualueita voidaan käyttää alustavaan riskikartoitukseen asutusalueiden suhteen.

Aseiden melualueiden laajuuksia, L_{Amax} 65 dB. (Lähde: Suomen Ympäristö 37/2006, Puolustusvoimien ampumatoiminta maankäytön suunnittelussa ja ympäristölupamenetelyssä).

Kuva 1. Pienikaliiberisten aseiden melualueita ilman suojausta

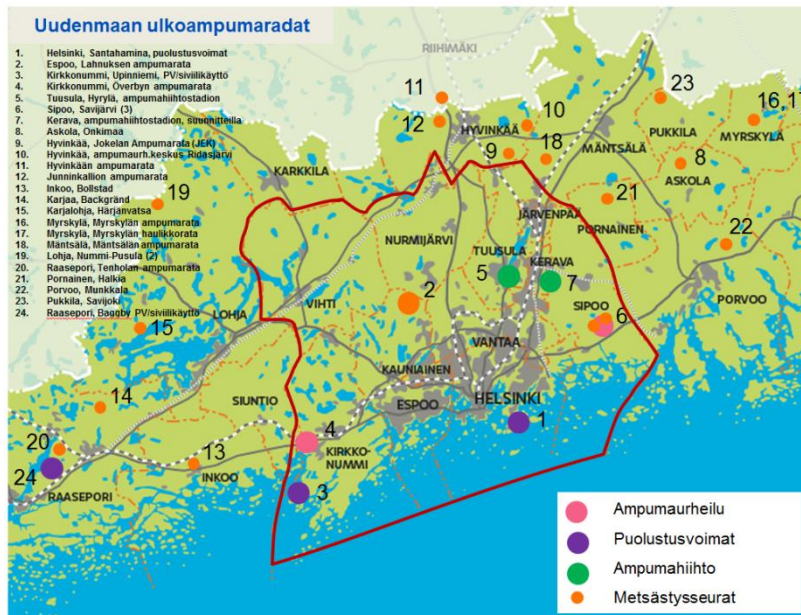
Melun kannalta etäisyys altistuviin kohteisiin tulee olla mahdollisimman suuri. Yleensä 3,5 km etäisyys on sellaisenaan riittävä meluntorjunnan kannalta. Radoilla, joilla ammutaan vain .22 kaliiperisilla aseilla, on etäisyys pienempi. Aseen kaliiberi (lähtömelutaso) vaikuttaa siten, että suurikaliiberiset aseet aiheuttavat suurimmat melualueet. Suurimmillaan 60dB ohjearvoon verrattava melun leviämialue voi olla jopa 3 -4 km ampumapaikasta. ¹ Radan suunnitellun sijoituspaikan ympäristöstä tulee selvittää asuin- ja lomarakennusten sekä hoito- ja oppilaitosten sijainnit 3,5 km etäisyydelle. Samoin tulee selvittää erilaisten luonnonsuojelualueiden sekä virkistysalueiden sijainnit. (BAT, s. 99 / 9.1)

2. Ampumaratojen nykytila Uudellamaalla

Käytössä olevat ampumaradat

Uudenmaanliiton alueella on ollut vuoden 2007 raportin mukaan käytössä 23 siviilikäytössä olevaa ulkoampumarataa, jotka ovat sijoittuneet 17 kuntaan. Kunnat ja kaupungit, joissa ei ole lainkaan ampumarataa ovat Helsinki, Kauniainen, Kerava, Järvenpää, Vihti ja Siuntio. ³

Alla olevaan karttaan on koottu tietoa tämän hetkisestä ampumaratatilanteesta Uudenmaan alueella. Suurin osa ampumaradoista palvelee metsästysseurojen jäseniä. Metropolialue on rajattu punaisella. ^{1,3,4,5,6,20}

Kuva 2. Uudenmaan ampumaradat, 2016

Metropolialueella on siviilien käytössä olevia ampumaratoja viisi. Radat sijaitsevat Espoossa (Lahnus), Kirkkonummella (Överby), Sipoossa (Savijärvi, 3 kpl). Puolustusvoimien hallinnassa olevien Santahaminan ja Uppiniemen ampumaratojen käyttö on rajoitetusti siviilien käytössä.

Uudellamaalla on yksi ampumahiidon harrastuspaikka, joka sijaitsee Tuusulan Hyrylän alueella. Keravalle, Keinukallion urheilupuistoon, on myös suunnitteilla ampumahiitostadion.

Ampumaratojen käyttäjät

Ampumaratoja käyttävät ampumaurheilijat, metsästäjät, muut ampumista harrastavat, varusmiehet, reserviläiset sekä ammatissaan ampumataitoa tarvitsevat kuten puolustusvoimien, tullin ja rajavartioston henkilökunta ja poliisi.

Tutkimustulokset osoittavat metropolialueella olevan noin 63 000 aseiden hallussapitoon oikeutettua henkilöä. Ampuma-aseita alueella on noin 170 000. Aseluvanhaltijoiden kokonaismäärä sisältää pääluvanhaltijat ja rinnakkaisluvanhaltijat. ²

Ampumaurheiluliiton Etelä-Suomen seuroihin kuuluu noin 8000 jäsentä. ⁵ Suomen Ampumahihtoliitto ry:llä oli vuonna 2015 104 jäsenseuraa, joista 77:lla oli lisenssiurheilijoita. ^{1,3,4,5,6,20}

Kaupunki tai kunta	Väestö-määrä	Aseluvan-haltijoiden määrä	Aseiden määrä
Espoo	251 628	11 032	29 473
Helsinki	594 225	26 068	70 145
Järvenpää	38 921	2 084	5 111
Kauniainen	8 681	604	1 870
Kerava	34 414	1 741	4 336
Kirkkonummi	37 135	2 548	7 489
Nurmijärvi	40 320	3 028	9 174
Sipoo	18 507	1 474	4 729
Tuusula	37 540	2 564	7 404
Vantaa	202 723	9 211	23 632
Vihti	28 533	2 281	6 262
YHTEENSÄ	1 292 627	62 635	169 625

Taulukko 4. Aseluvanhaltijoiden ja aseiden määrät ²

Ratahankkeiden kehittämis ehdotuksia

Uudenmaan liiton ampumarataselvitys on julkaistu vuonna 2007. Selvityksen perustiedot on koottu vuonna 2005. Selvitystä valmistelleessa ampumaratatyöryhmässä on noussut esille seuraavia kehittämis ehdotuksia ja -ajatuksia: ³

- melua tuottavia toimintoja tulisi pyrkiä keskittämään samoille alueille
- ylijäämämassojen sijoittelussa tulisi huomioida mahdollisuudet parantaa sekä olemassa olevien että uusien suunniteltujen ampumaratojen melunsuojausta
- ampumaurheilun ja metsästystoiminnan mahdollisuudet sekä kansainvälinen kiinnostus näitä kohtaan tulisi ottaa paremmin huomioon matkailupalvelujen kehittämisessä
- teknologian kehitystä tulisi pystyä hyödyntämään paremmin melun torjunnassa ja ratojen turvallisuuden lisäämisessä (äänenvaimentimet, tausta- ja sektorisuojaus, uudenlaisten ampumaratatyyppejen kehittäminen)

Espoon Lahnuksen ampumarata

Espoossa on yksi ampumarata-alue. Alue rajoittuu Espoon ja Nurmijärven väliseen kuntarajaan pohjoisessa. Uudenmaanliiton selvityksessä vuonna 2007 todetaan, että tarve uudelle maakunnalliselle tai seudulliselle radalle on erityisesti, jos Lahnuksen rata poistuu.

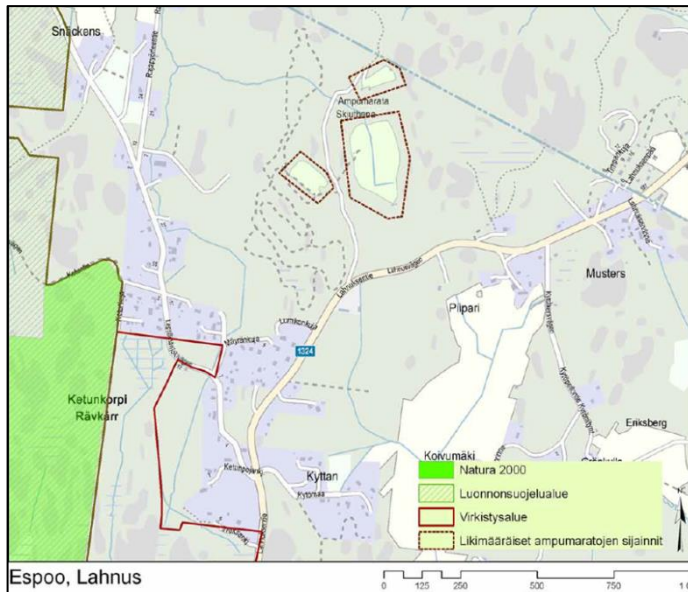
Lahnuksen ampumarataa ei ole huomioitu maakuntakaavassa. Alueella ei ole myöskään voimassa olevaa yleiskaavaa.

Espoon kaupungin ympäristölautakunta on 18.3.2010 antanut ympäristölupapäätöksen Espoon ampumaratayhdistyksen Lahnuksen ampumaradan toiminnalle. Vaasan hallinto-oikeus on 8.7.2011 antamallaan päätöksellä nro 11/0195/1 kumonnut ympäristölautakunnan antaman ympäristölupapäätöksen ja palauttanut asian uudelleen käsiteltäväksi Etelä-Suomen aluehallintovirastolle. Asia on tullut vireille aluehallintovirastossa 31.8.2011.

Etelä-Suomen aluehallintovirasto, päätös Nro 111/2014/1, 9.6.2014: Lahnuksen ampumaradan muutettu toiminta (pienoiskivääri- ja pienoispistoolirata, pienikaliiperisten aseiden radan ampumasuunnan muutos ja uusi kiväärirata) voidaan aloittaa muutoksenhausta huolimatta lupapäätöstä noudattaen. Toiminnan olennaiseen laajentamiseen ja muuttamiseen on oltava lainvoimainen ympäristölupa. ¹⁷

Uudenmaan ELY on antanut 19.2.2016 (670/2015) päätöksen ympäristönsuojelulain 186 §:ssä tarkoitetun vireillepanon johdosta. Vaasan hallinto-oikeus on antanut 7.9.2016 päätöksen (päättös-

numero 16/0175/2) koskien aluehallintoviraston päätöstä 9.6.2014.¹⁷ Hallinto-oikeuden päätöseen on haettu muutosta Korkeimmasta hallinto-oikeudesta 4.10.2016. Tällä hetkellä toiminnassa on noudatettava Etelä-Suomen aluehallintoviraston 9.6.2016 antamaa ympäristölupaa.

Kuva 3. Lahnuksen ampumarata-alue ¹

Haulikko, yhdistetty trap + skeet
Hirvi (75 m)
22-kaliiperiset aseet

Ampumaratakiinteistöjen yhteispinta-ala on 44,4 ha. Alueen haltija, Espoon ampumaratayhdistys ry, on vuokrannut alueen Espoon kaupungilta. Espoon kaupungin kiinteistölautakunta on päätöksellään 11.12.2008 jatkanut Lahnuksen ampumarata-alueen vuokrasopimusta 22.8.2034 saakka.

3. Ämmäsuon-Kulmakorven alueen kaavatilanne

Ampumaratojen kaavoitus

Lähtökohtaisesti ampumaradat tulisi ottaa huomioon eri kaavatasoilla. Maakuntakaavaan merkitään valtakunnallisesti ja maakunnallisesti merkittävät ampumaratakeskukset, jotta maakunnallisesti kattava ampumarataverkosto toteutuisi. Yleiskaava on keskeinen kaava ampumaratojen ympäristövaikutusten kannalta. Asemakaavassa osoitetaan yksityiskohtaisesti ampumaradalle rakennettavat alueet ja niiden rakennusoikeudet. Myös istutettavat alueet, melusteet ja -vallit merkitään asemakaavaan.

Maakuntakaava

Uudellamaalla on voimassa useita vahvistettuja maakuntakaavoja:

- Uudenmaan maakuntakaava
- Itä-Uudenmaan maakuntakaava
- Uudenmaan 1. vaihemaakuntakaava
- Uudenmaan 2. vaihemaakuntakaava
- Uudenmaan 3. vaihemaakuntakaava

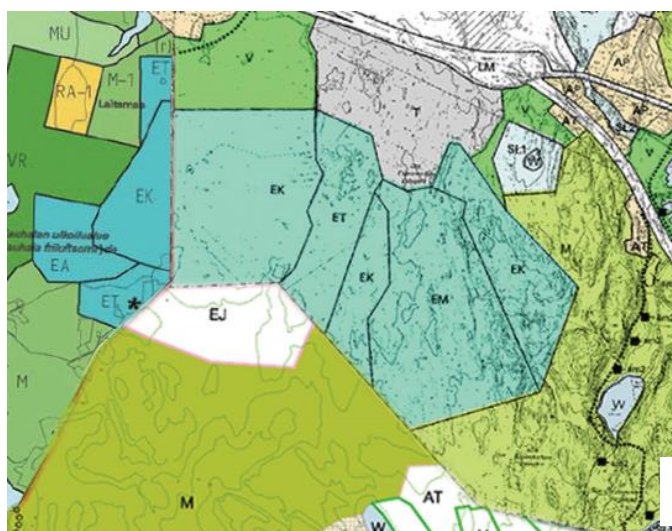
Uudenmaan neljännen vaihemaakuntakaavan ja Uusimaa-kaava 2050 valmistelu on käynnissä. Neljännen vaihemaakuntakaavan tavoitteena on tukea kestävästä kilpailukykyä ja hyvinvointia Uudellamaalla. Siinä määritellään suuret yhteiset kehittämissuunnat seuraavien teemojen osalta: logistiikka, tuulivoima, viherrakenne ja kulttuuriympäristöt. Uusimaa-kaava 2050 koostuu yleispiirteisestä pitkän aikavälin rakennekaavasta ja sitä tarkentavista seutukohtaisista vaihemaakuntakaavoista.

Voimassa olevan Espoon pohjoisosien yleiskaavan osa I on saanut lainvoiman 1997. Yleiskaa-
vassa Ämmässuon alueelle on määritetty kaatopaikka- ja moottorirata-alueita, yhdyskuntateknisen
huollon alue sekä teollisuuden ja varastoinnin aluetta. Virkistysalue varataan yleiseen virkistys-,
ulkoilu- ja urheilukäyttöön.

EM-alue on varattu moottoriurheiluun ja ajoratakoulutukseen sekä urheilu- ja harrastustoimintaan. Alueella sallitaan moottorirata-toiminnan sekä urheilu- ja harrastustoiminnan tarpeisiin tilojen ja laitteiden rakentaminen. Meluesteet on toteutettava moottorirata- ja kaatopaikka-aluevarauksilla (EM ja EK).

Ämmässuon jätteenkäsittelykeskus on myös Kirkkonummen puolella osoitettu yleiskaavassa kaatopaikka (EK)- ja yhdyskuntateknisen huollon (ET) merkinnöillä. Jätteenkäsittelykeskuksen länsipuolinen alue on Kirkkonummi 2020 -yleiskaavassa osoitettu ampumarata-alueeksi (EA).

Espoon pohjoisosien yleiskaava, osa 1

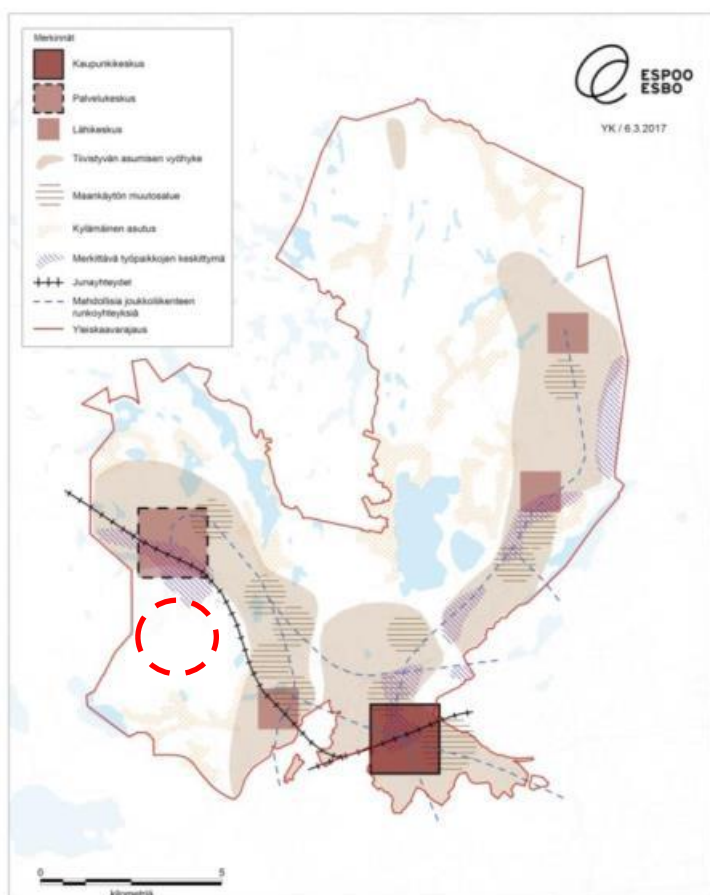
- V** VIRKISTYSALUE
- EK** KAATOPAIKKA-ALUE
- EM** MOOTTORIRATA-ALUE
- ET** YHDYSKUNTATEKNISEN HUOLLON ALUE JA -KOHDE
- T** TEOLLISUUDEN JA VARASTOINNIN ALUE

Espoon eteläosien yleiskaava

- M** Maa- ja metsätalousvaltainen alue
- EJ** Jätehuollon alue
- AT** Kyläalue

Kuva 5. Yleiskaavaote.

Alueella on vireillä Espoon pohjois- ja keskiosien yleiskaava. Alueen ympäristö kuuluu ns. länsiradan kehittämisvyöhykkeeseen, jonne on alustavassa kaavaluonnoksessa osoitettu kaksi uutta raideliikenteeseen tukeutuvaa keskusta.

Espoon pohjois- ja keskiosien yleiskaava: Maankäyttömalli

Kuva 6. Espoon pohjois- ja keskiosien yleiskaavan maankäyttömalli. Ampumaurheilukeskuksen sijoittamisedellytysten likimääräinen tarkastelualue rajattu punaisella katkoviivalla.

Asemakaavat

Osalla suunnittelualuetta on voimassa Ämmässuon asemakaava 640100 (hyväksymispäätös lainvoimainen 18.6.2008) ja Kolmperän rakennuskaava (vahvistettu 16.1.1942), joka on muuttunut asemakaavaksi 1.1.2000. Lisäksi Ämmässuon jätteenkäsittelyalueen pohjoispuolella on voimassa Ämmäsmäen asemakaava (hyväksymispäätös lainvoimainen 1.2.2017). Muilta osin alueella ei ole asemakaavaa.

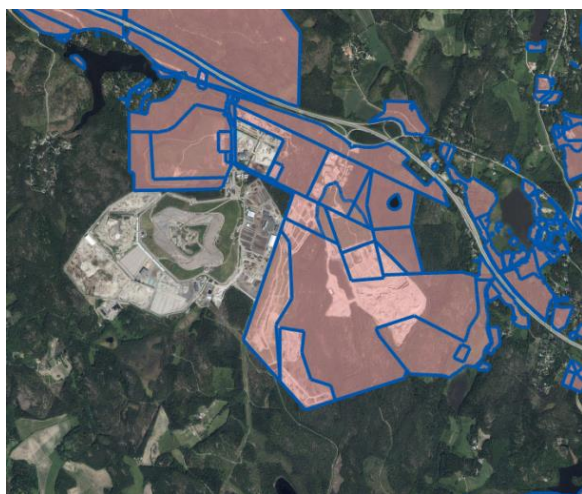
Alueella on vireillä kaksi asemakaavahanketta. Kulmakorpi I, 640200, sijaitsee Ämmässuon kaatopaikan itäpuolelle Nupurintien varressa. Tavoitteena on mahdollistaa laajan teollisuustyöpaikka-alueen rakentuminen logistisesti hyvälle paikalle.

Kolmperänranta, 641300, sijaitsee Ämmässuontien varressa Ämmässuon jätteenkäsittelyalueen pohjoispuolella. Kaavan tavoitteena on pientaloalueen maltillinen täydennysrakentaminen, virkistys- ja katualueiden tarkistukset sekä rakennus- ja luonnonsuojelun määrittäminen.

4. Ämmässuon-Kulmakorven alueen maankäyttö ja suunnitellut toiminnot

Maanomistus

Ämmässuon alue on Espoon kaupungin, yritysten ja yksityisten omistuksessa. Alue, jonne ampumaurheilukeskuksen sijoittumista selvitetään, on Espoon kaupungin omistuksessa. Latuverkostoa jouduttaisiin rakentamaan yksityisten maanomistajien maille.

Kuva 7. Espoon kaupungin maanomistus (4.10.2016, (<http://xcity.espoo.fi/webmap/>))

Ämmässuon jätteenkäsittelykeskus

Ämmässuolla sijaitsee seudullisesti merkittävä Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymän (HSY) jätteenkäsittelykeskus. Jätteenkäsittelykeskus tarjoaa monipuoliset jätteenkäsittelypalvelut koko pääkaupunkiseudulle ja Kirkkonummen kunnalle. Jätteenkäsittelykeskuksen tämänhetkisiä toimintoja ovat muun muassa jätteen vastaanotto, esikäsittelyn jätteen kaatopaikkasijoitus, biojätteen laitostamainen käsittely (kompostointi ja mädätys), kaatopaikkakaasun keräys sekä pilaantuneiden maiden sekä tuhkan ja kuonan käsittely, hyödyntäminen tai loppusijoitus. Lisäksi alueella on Sortti-asema asukkaiden pienjätteille³³.

Ämmässuolla käsiteltävän jätteen laadun ja määrän muuttuessa toimintojen pääpaino siirtyy loppusijoittamisesta jättepohjaisten materiaalien jalostamiseen uudelleenkäyttöä ja muuta hyödyntämistä varten³³. Ämmässuon jätteenkäsittelykeskuksen aluetta lähiympäristöineen

kehitetään yritysysteistyöhön ja materiaalikierrätykseen perustuvaksi ekoteollisuuskeskukseksi (Ekomo).

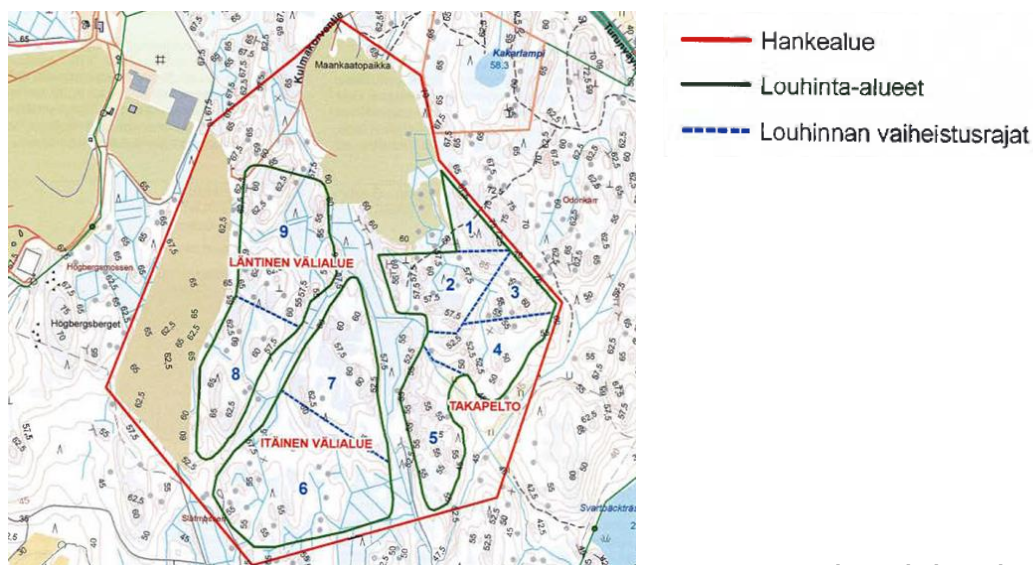

Kuva 9. Ämmässuon jätteenkäsittelykeskus kaakosta päin kuvattuna.

Kulmakorven maa-ainestoiminta

Kulmakorven alue on yksi harvoista pääkaupunkiseudulla tällä hetkellä toimivista kiviaineshuollon alueista. Alueelta otetaan kalliokiviainesta louhimalla ja vastaanotetaan pilaantumattomia maa-aineksia. Maisemointivaiheessa olevia täyttöalueita ovat Kulmakorven ja Kalliosuon maantäyttöalueet (kts kuva 11). Kalliosuon täyttöaluetta on laajennettu pohjoiseen (Kalliosuon jatke). Takapellon alueella on louhinta ja louheen murskaus käynnissä. Louhintojen aikana ja päätyttyä louhosta täytetään maa-aineksilla. Kulmakorven maa-ainestoiminta-aluekokonaisuudesta on laadittu ympäristövaikutusten arviointi vuonna 2009.

Kulmakorven alueen jatkosuunnittelu ja -kehittäminen liittyvät aikataulullisesti alueen maa-ainestointimintaan. Alueen töiden on suunniteltu jatkuvan alueella vaihteittain aina vuosisadan lopulle asti.³⁴

Kuva 10. Maa-ainestointiminta-alueet, YVA/2009.

Kalliosuon alueella sijaitsee maisemointivaiheessa oleva täyttömäki. Alueen lupamääräykset on tarkistettu 23.8.2011. Täyttöalueen tilavuus on lupapäätöksen mukaan enimmillään 3 500 000 m³, mutta maisemointisuunnitelman hyväksymisen yhteydessä ELY-keskus on sallinut kokonaistäyttötilavuuden noston 4 000 000 m³. Lakikorkeus maisemointirakenteineen on enimmillään +94 metriä ja luiskakaltevuudet jyrkimmillään 1:4.

Kuva 11. Kalliosuo maisemointivaiheessa, kesäkuu 2014

Suunnitteilla olevat hankkeet

Veneiden talvisäilytys

Ämmäsmäen asemakaavan muutos luo pohjan veneiden talvisäilytysalueen rakentumiselle. Asemakaava on hyväksytty kaupunginhallituksessa 26.9.2016.

Veneiden talvisäilytysalueen rakentumisella ei ole vaikutusta ampumaurheilukeskuksen rakentamiseen.

Ämmässuon tuulivoimahankesuunnitelma

Ämmässuon jätekeskuksen alueelle on laadittu hankesuunnitelma tuulivoimalaa varten.¹⁰ Tuulivoimalan ja muiden tulevien toimintojen yhteismeluvaikutus tulee selvittää hankkeiden toteuttamiseen liittyen.

Moottoriurheilukeskus

Espoon Moottorikerho Ry:n (EMK) käytössä on enduro- ja motocross -radat Kolmperässä, Ämmässuon kaatopaikan vieressä Turuntien kupeessa. Rata-alue on ollut vuodesta 1980 Kulmakorvessa kaupungin maalla Nupurintien eteläpuolella. Rata-alue tulee poistumaan ko. alueelta Kulmakorpi I asemakaavan rakentumisen myötä.

Ämmässuon alueelle on suunnitteilla Espoon Moottoriradat ry:n toimesta uusi moottoriurheilukeskus, johon on suunniteltu sijoitettavaksi motocross-, enduro-, karting- ja pienoisautoiluradat sekä hallinto- ja varastorakennuksia. Keskus korvaisi nykyisen Kulmakorven alueella sijaitsevan motocross-radan. Espoon pohjoisosien yleiskaava-alueella (osa I) on moottorirata-aluevaraus.

Ensimmäisessä vaiheessa alueelle sijoittunee motocross-rata, minirata, varikkoalueet, pysäköintipaikat ja huoltorakennus. Hankkeelle on myönnetty suunnittelutarveratkaisu vuonna 2015 ja rakennuslupahakemus on laitettu vireille vuonna 2017.

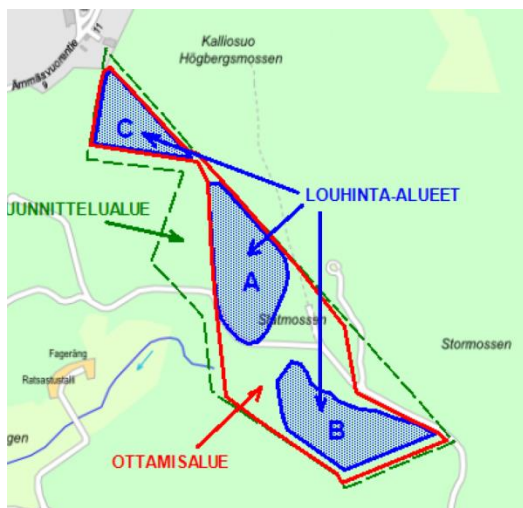
 Moottoriurheilukeskus

Kuva 12. Moottoriurheilukeskuksen sijainti. Kalliosuon täyttöalue esitetty punaisella ympyrällä.

Luvat ja lupahakemukset

Högberget

Maa-aineslupa 2016-528-M, lupahakemus 6.4.2016.¹²

Kuva 13. Hankkeen suunnittelualue

Suunnittelukohde on Högergetin kallioalue Kalliosuon eteläpuolella. Alue on nykytilassa metsätaloustaloustilassa. Hankekokonaisuuteen liittyy myös puhtaiden maiden vastaanotto ja loppusijoitus, koska louhos-alueet tullaan täyttämään muualta tuoduilla maa-aineksilla.¹⁵

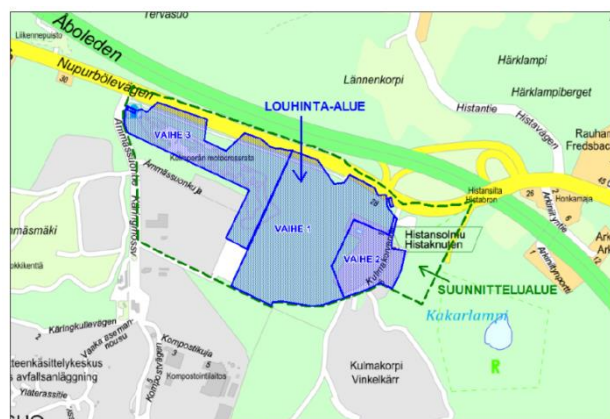
Edellä kuva opaskartasta, johon on merkitty vihreällä katkoviivalla hankkeen suunnittelualue, punaisella viivalla ottamisalue sekä sinisellä rasteroinnilla hankkeen louhinta-alueet A-C.¹²

Maa-aineshankkeesta on jätetty lukuisia huomautuksia, mm. melu- ja pölyhaittoihin liittyen.¹⁴ Toiminta-ajaksi on arvioitu noin 15-25 vuotta.

Kulmakorpi I

Maa-aineslupa 2016-626-M16, lupahakemus 25.5.2016¹⁶

Espoon kaupunkitekniikan keskus hakee maa-aineslain mukaista ottolupaa asiakohdassa mainitulle alueelle. Hakemuksen mukaan on tarkoitus kymmenen vuoden aikana ottaa kalliokiviaineksia yhteensä noin 2 300 000 m³ ktr noin 39,8 ha:n suuruiselta alueelta. Suunnittelualueen pinta-ala on 70 ha, ja se käsittää Kulmakorpi asemakaava-alueen kokonaisuudessaan.

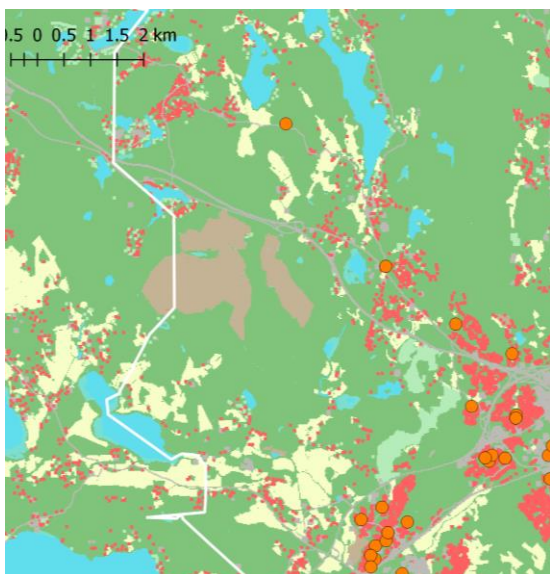
Ympäristölautakunta,
06.10.2016 § 87
Ympäristölupapäätös: DNo
1918/11.01.00/2016

Kuva 14. Suunniteltu louhinta-alue ja sen vaiheet 1-3.

Asutus ja muut häiriintyvät kohteet

Kulmakorven-Ämmässuon alueen ympäristössä sijaitsee jonkin verran pientalo- ja loma-asutusta. Tiiveimmät asutuskeskittymät sijaitsevat alueen itäpuolella Brobackassa ja alueen lounaispuolella Kolmperässä ja Kolmirannassa.

Lähimpiä herkkiä toimintoja alueen ympäristössä ovat Nuksion koulu alueen pohjoispuolella ja Nupurin päiväkotia alueen koillispuolella.

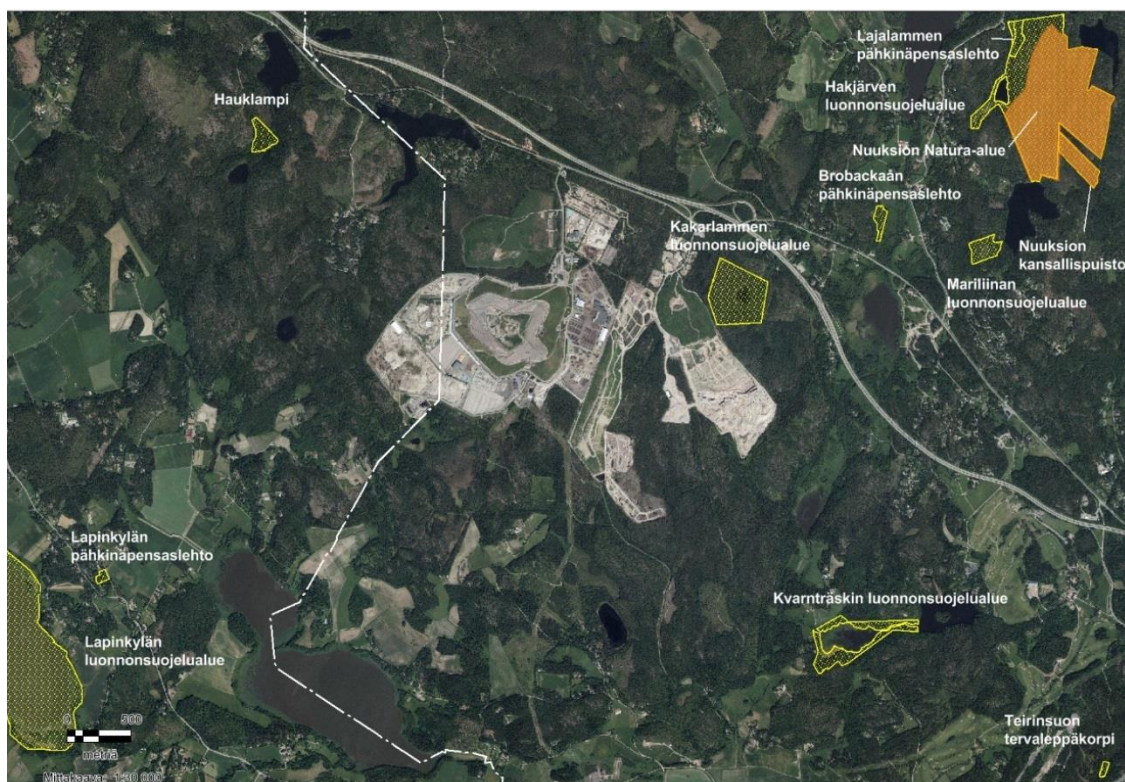

Kuva 15. Kulmakorven-Ämmässuon alueen ja sen ympäristön maankäyttö (Corine land cover 2012 - asuin-alueet osoitettu punaisella). Päiväkodit, koulut ja hoitolaitokset merkitty oransseilla ympyröillä.

Luontokohteet

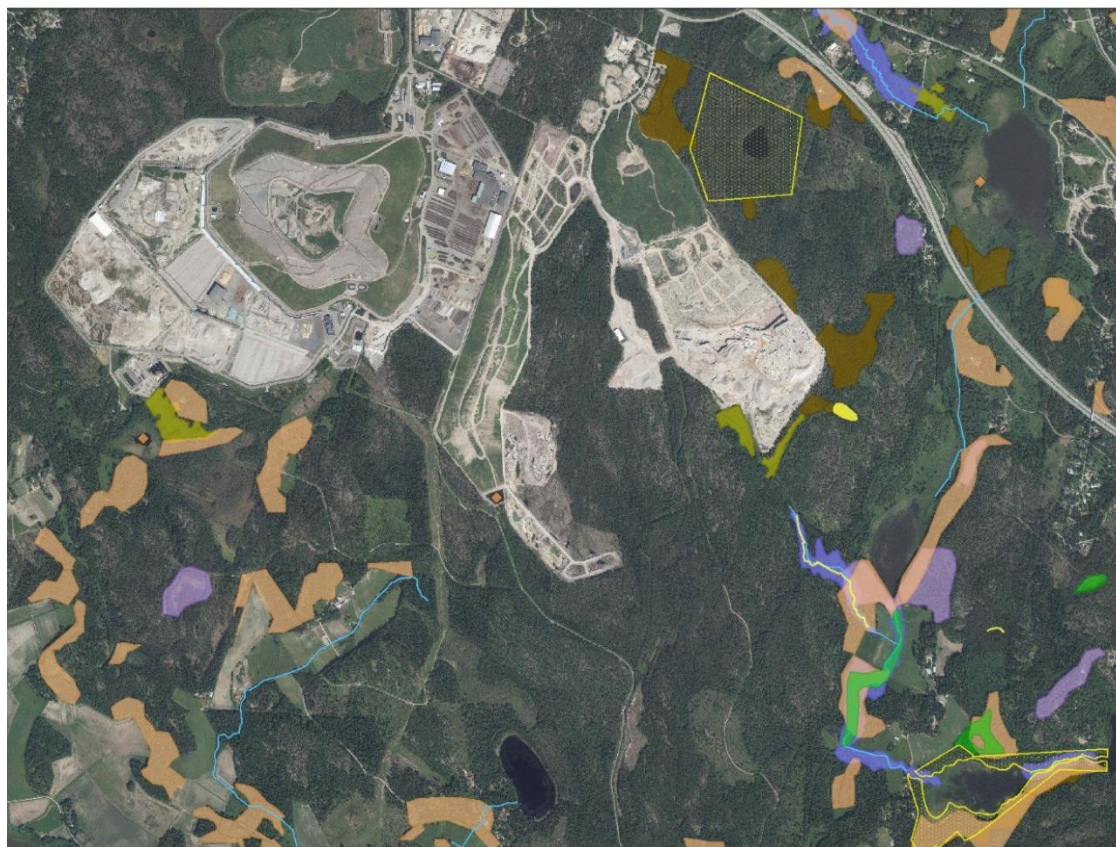
Lähin luonnonsuojelualue Ämmässuon-Kulmakorven ympäristössä sijaitsee Takapellon maantäyttöalueen välittömässä läheisyydessä Kakarlammella (kuva 16).

Nuuksion Natura-alueen Hakjärven lehtokorven osa-alue sijoittuu vajaan kolmen kilometrin päähän Takapellon maantäyttöalueesta.

Kuva 16. Luonnonsuojelualueiden ja Nuuksion Natura 2000 -alueen sijainti Ämmässuon-Kulmakorven ympäristössä.

Luontoarvoja on tutkittu useissa eri selvityksissä Ämmäsuon-Kulmakorven alueen ympäristössä²⁶⁻³². Kulmakorven alueen ympäristöstä on havaintoja liito-oravasta, lepakoista, täplälampikorennosta ja sirolampikorennosta, jotka ovat EU:n luontodirektiivin IV (a) –liitteen suojaamia lajeja. Lisäksi ympäristössä on joitakin kalataloudellisesti arvokkaita virtavesiä sekä arvokkaita luontotyyppikohteita. Alueen keskeiset luontokohteet on esitelty kuvassa 17.

KUVA 17. Keskeiset luontokohteet Ämmäsuon-Kulmakorven ympäristössä.

	Luonnonsuojelualue		Uhanalainen tai harvinainen luontotyyppi
	Vesilain noro tai lähteikkö		Arvokas virtavesikohde
	Liito-oravan elinympäristö (LD IV)		Merkittävä virtavesi
	Täplälampikorennon, sirolampikorennon tai viitasammakon elinympäristö (LD IV)		METSO-ohjelman kohde (luokat I, II)
	Lepakoiden ruokailualue tai siirtymäreitti (luokka II)		Perinneympäristö

5. Ampumaurheilukeskuksen sijoittumisedellytykset alueelle

Tarkastelun tavoitteet ja raja

Espoon kaupunginhallitus on asettanut Espoon pohjois- ja keskiosien yleiskaavalle tavoitteen: ”Tutkitaan mahdollisuudet sijoittaa pääkaupunkiseudun ampumaurheilukeskus Ämmäsuolle, esimerkiksi itäpuolelle Kalliosuon toimintansa päättävän läjitysalueen paikalle.” Päätöksen pohjalta tässä selvityksessä on tarkasteltu mahdollisuuksia sijoittaa seudullinen/alueellinen ampumaurheilukeskus Ämmäsuon-Kulmakorven alueelle.

Mahdollisina sijoituspaikkoina on tässä työssä tarkasteltu HSY:n jätteenkäsittelykeskuksen eteläosaa Ämmäsuolla sekä nykyisten täyttömäkien rajaamaa aluetta Kulmakorvessa. Sijoituspaikkaharkinta luo pohjan myös kavasuunnittelulle, rakentamissuunnittelulle sekä myöhemmälle lupaprosessille. Ensisijaisesti selvitetään alueellisen ampumaurheilukeskuksen toteuttamisen edellytyksiä alueelle. Alueellinen ampumaurheilukeskus tarkoittaisi monipuolista ja kattavaa ampumarataa, jolla voidaan ampua yli 300 000 laukausta vuodessa. Työn yhteydessä on tarkasteltu myös ampumahiihtostadionin ja latuverkoston (kesällä rullahiihto) sijoittamisen mahdollisuuksia alueelle. Ampumaurheilukeskuksen ja ampumahiihtostadionin toteuttamisen edellytykset eivät kuitenkaan suoraan kytkeydy toisiinsa.

Ampumaurheilukeskuksen alueelle tulee varata alueet ampumaradoille, huolto- ja varastorakennuksille, toimistolle, sosiaali-tiloille, pysäköinnille, kulkuväylille, meluvalleille ja ampumahiihtoa ajatellen myös latuverkostolle. Ampumaratoihin liittyviä keskeisiä rakenteita ovat ampumakatokset, taululaitteet, tausta-, sivu- ja välivallit. Kilpailutoiminta vaatii myös katsomorakenteet sekä tuomaritilat. Kulmakorven alueelle on suunnitteilla myös moottoriurheilurata. Sekä moottoriurheilu- että ampumaurheilukeskuksen toteutuessa niihin liittyvien rakenteiden yhdistämisellä (mm. kulkuyhteydet, pysäköinti, melusuojaus, katsomot, huoltorakennukset) voitaisiin saada merkittäviä kustannussäästöjä.

Tässä työssä on alustavasti arvioitu seudullisen ampumaurheilukeskuksen vaativan noin 45 ha pinta-alan, jotta sinne voidaan sijoittaa useita eri lajiratoja turvallisuusnäkökohdat huomioon ottaen. Tämän suuruiselle alueelle on pinta-alan perusteella mahdollista sijoittaa eripituisia kivääriratoja, haulikkoradat (skeet, trap, compac ja näiden yhdistelmät), pistoolirata, hirvi- ja villikarjuradat (ja näiden yhdistelmät), practical sekä sporting alue.

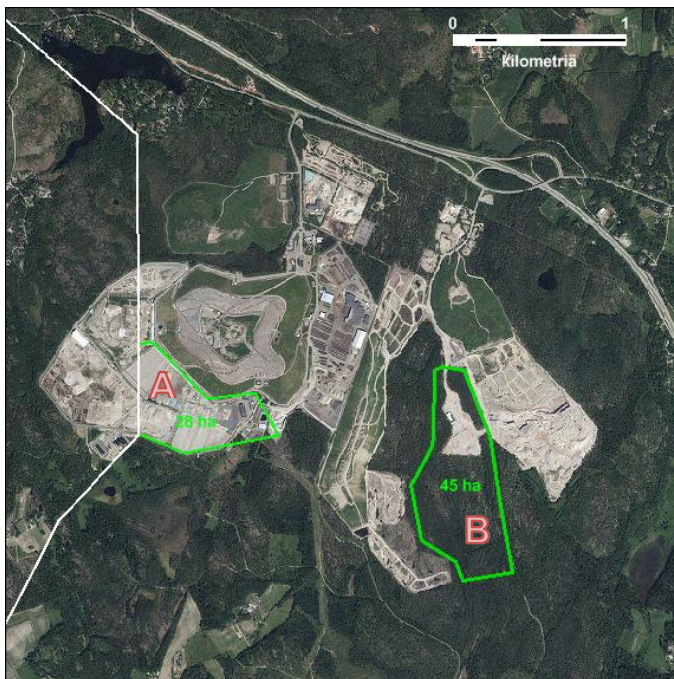

Kuva 18. Ämmäsuon-Kulmakorven alueen likimääräinen raja- ja ampumaurheilukeskuksen sijoituspaikaksi ensisijaisesti tarkastellut kohdat (A Ämmäsuon jätteenkäsittelykeskus ja B Kulmakorpi).

Tarkastelualueiden maankäyttö

Kulmakorven-Ämmässuon aluetta on tarkoitus kehittää yhdyskuntateknisen huoltoon sekä materiaalikierrätykseen ja -tehokkuuteen keskittyvänä alueena, jolla on seudullisesti merkittävä rooli koko pääkaupunkiseutua palvelevana kiertotalouden keskittymänä. HSY:n tavoitteena on kehittää Ämmässuon jätteenkäsittelykeskuksen aluetta lähiympäristöineen yritysysteistyöhön ja materiaalikierrätykseen perustuvaksi ekoteollisuuskeskukseksi, jossa yritykset tekevät kiertotalousyhteistyötä toistensa ja HSY:n kanssa²⁵. Ampumaurheilukeskuksen sijoittaminen Ämmässuon jätteenkäsittelykeskuksen eteläosaan ei siten ole HSY:n alueen kehittämistä koskevien tavoitteiden mukaista.

Karttatarkastelu osoittaa, että HSY:n jätteenkäsittelykeskuksen Espoossa sijaitsevalle alueelle ei ole mahdollista sijoittaa laajaa ampumaurheilukeskusta (B, kuva 18). Nykyisin pääosin materiaalikierrätyskäytössä olevan kentän eteläpuolinen metsä on asemakaavassa osoitettu jätteenkäsittelykeskuksen puustoiseksi suojaviheralueeksi, eikä sinne voi osoittaa ampumaurheilutoimintoja.

Kuva 19. Ampumaurheilukeskuksen tilantarve suhteessa alueen nykyiseen maankäyttöön tarkastelualueilla (A Ämmässuon jätteenkäsittelykeskus, B Kulmakorpi). Espoon puoleiselle osalle Ämmässuon jätteenkäsittelykeskusta ei ole pinta-alan puolesta mahdollista sijoittaa laajaa ampumaurheilukeskusta.

Kulmakorvessa ampumaurheilukeskuksen sijoitusmahdollisuuksia (tarkastelukohta B, kuva 18) on tarkasteltu kahdella eri sijoitusratkaisulla: täyttömäkien väliin jäävään painanteeseen tai täyttömäkien päälle sijoitettuna. Kulmakorvessa maantäyttöalueiden keskellä on riittävän laaja rakentamaton alue, jonne ampumaurheilukeskuksen voisi sijoittaa joko täyttömäkien väliin tai niiden päälle. Alueen välittömän lähiympäristön maankäyttö ei ole herkästi häiriintyvää, ja tästä näkökulmasta ampumarata soveltuisi hyvin muiden Kulmakorven-Ämmässuon toimintojen yhteyteen. Molemmat sijoitusratkaisut (täyttöjen välissä tai päällä) edellyttävät yhteensovittamista alueen muiden toimintojen, kuten maa-ainestoiminnan ja moottoriurheiluradan kanssa. Ampumaurheilukeskuksen toteuttamisen mahdolliset aikajänteet eri ratkaisuissa ovat myös riippuvaisia yhteensovitusmahdollisuuksista.

Sijoitettaessa ampumaurheilukeskus täyttömäkien väliin jäävään painanteeseen sen meluntorjuntaa olisi mahdollista toteuttaa maamassoilla, sillä ympäröivät täyttömäet vaimentaisivat melko tehokkaasti ampumaradan meluvaikutuksia. Haastava suunta meluvaikutusten kannalta olisi etelä, jossa tarvittaisiin mittavia uusia meluvalleja. Tässä vaiheessa ei ole varmuutta, olisivatko toteutettavissa olevat meluntorjuntatoimenpiteet riittäviä hyväksyttävien melutasojen saavuttamiseen alueen ympäristössä.

Alueella on kuitenkin suunniteltu harjoitettavan kalliokiviaineksen louhintaa ja ylijäämään läjitystä vielä vuosikymmeniä eteenpäin. Maa-ainestointa on kaupungin kannalta hyvin merkittävä toiminto, jolla mahdollistetaan kaupungin rakentamisessa tarvittavan kiviaineksen tuotanto ja ylijäämämäiden sijoitus kohtuullisella hinnalla riittävän lähellä. Korvaavaa maa-ainestointa-aluetta Espoon alueelta ei ole löydettävissä. Mikäli maa-aineksia jouduttaisiin kuljettamaan kaupungin rajojen ulkopuolelle kasvaisivat sekä kuljetuskustannukset että kuljetuksiin liittyvät hiilidioksidipäästöt. Mikäli ampumaurheilukeskus toteutettaisiin kuvassa 19 esitetyn laajuisena (kohde B), jäisi Kulmakorven maa-ainestointahankkeen YVA:n mukainen itäinen välialue toteuttamatta. Kiviaineksen myynnin ja ylijäämään vastaanoton menetyksen välitön kustannusvaikutus olisi Espoon kaupunkitekniikan keskuksen arvion mukaan noin 100 miljoonaa euroa. Rakentamisessa tarvittavan ja siinä syntyvän maa-aineksen pidemmistä kuljetusmatkoista syntyisi lisäksi välillisiä kustannusvaikutuksia.

Mikäli itäinen välialue jätettäisiin maa-ainestoinnin ulkopuolelle ja sinne toteutettaisiin ampumarata, olisi moottoriradan ja maa-ainestoinnin yhteensovittaminen jäljelle jäävällä alueella vaikeaa. Sekä ampumaurheilukeskuksen että moottoriradan sijoittamista itäiselle välialueelle taas rajoittavat mm. ammuntaan liittyvät turvaetäisyydet ja käytettävissä oleva tila. Toisaalta tarkemmassa suunnittelussa olisi mahdollista edistää ampumaurheilukeskuksen ja moottoriurheiluradan toimintojen yhteiskäyttöä (mm. pysäköintialueet, rakennukset ja katsomot).

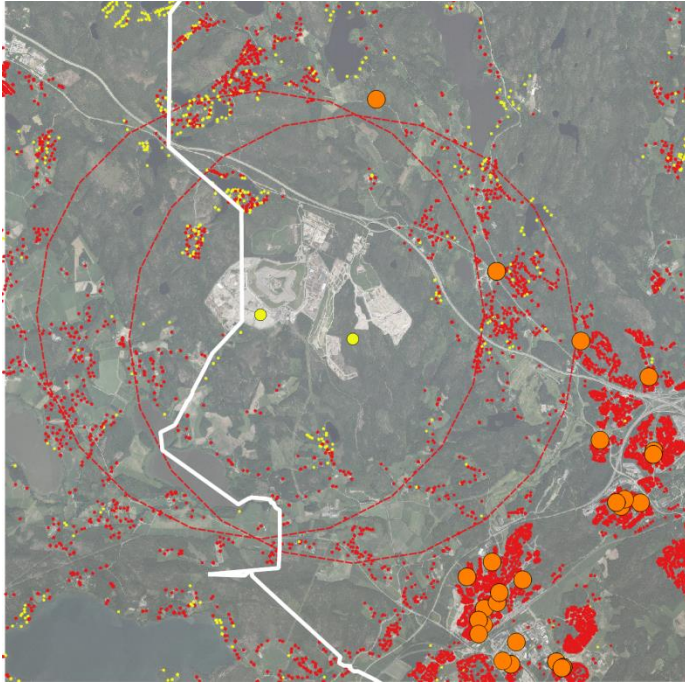
Mikäli ampumaurheilukeskus sijoitettaisiin täyttöalueiden väliin, olisi sen ajoitus ja toteutuksen vaiheistus sovittava yhteen ympäröivien alueiden louhinnan ja läjityksen kanssa ottaen huomioon mahdollisten melusuojausten toteutus maamassoilla.

Apumaurheilukeskuksen sijoittamista täyttöalueiden päälle rajoittavat niiden topografia, perustamisolosuhteet ja meluvaikutukset. Ampumaurheilukeskuksen sijoittamista Kaupungin-hallituksen päätöksessä esitetyn Kalliosuon alueelle rajoittaa täyttöalueen korkeus. Korkota-soilla on vaikutusta mm. melusuojaukseen. Rakenteiden perustaminen täyttömaalle ei ole mahdollista ilman kattavaa perustamistapaselvitystä. Toteuttaminen edellyttäisi, että osa alueelle läjitetyistä ylijäämämassoista jouduttaisiin siirtämään toisaalle, mikä aiheuttaa mittavia taloudellisia kustannuksia.

Apumaurheilukeskuksen sijoittaminen myös tulevien maantäyttöalueiden päälle olisi vaikeaa. Täyttöalueen päältä ampumatoiminnasta syntyvä melu leviäisi tehokkaasti ympäristöön, ja tuulisuus olisi todennäköisesti ampumaurheilutoimintaa häiritsevää. Meluvaikutukset olisivat todennäköisesti niin suuria, että ne estäisivät ampumaradan sijoittamisen täyttöjen päälle. Lisäksi keskuksen sijoittaminen täyttöalueen päälle olisi hyvin kallista, sillä erilaisten rakenteiden, kuten melusuojausten, huoltorakennusten tai katsomojen, perustaminen edellyttäisi kymmeniä metrejä pitkiä porapaaaluja. Täyttöalueiden päälle sijoitettuna ampumaurheilukeskuksen toteuttamisen haasteena olisivat myös aikataululliset kysymykset, sillä toteuttaminen olisi riippuvainen täyttöjen etenemisestä alueella. Maa-ainestoinnin etenemistä koskevien arvioiden perusteella ampumaurheilukeskuksen toteuttaminen täyttöjen päälle olisi mahdollista vasta vuosikymmenten kuluttua.

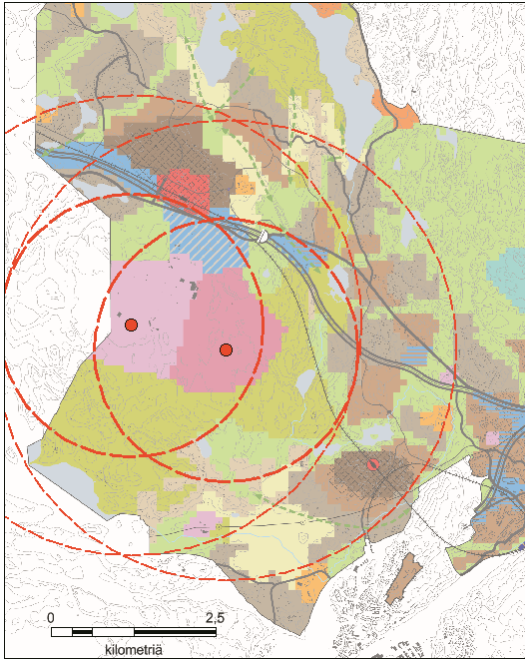
Ympäröivä maankäyttö

Tarkasteltavien kohteiden välitön lähiympäristö ei ole herkästi häiriintyvää maankäyttöä, sillä alueella on runsaasti yhdyskuntateknisen huollon toimintoja sekä teollisuus- ja varastorakennuksia. 3,5 km säteellä tarkastelupisteistä sijaitsee kuitenkin jonkin verran pientaloasutusta ja lomarakennuksia. Tiiveimmät asutuskeskittymät tällä vyöhykkeellä ovat Brobacka ja Kolmperä. Lähimmät asuin- ja lomarakennukset sijaitsevat noin 1,5 km päässä Kulmakorven alueen tarkastelupisteestä. Ampumaurheilukeskuksen pinta-alatarpeen vuoksi lyhin etäisyys lähimmästä häiriintyvistä kohteesta ampumaurheilukeskukseen olisi todennäköisesti kuitenkin lyhyempi. Ämmäsuon eteläpuolisen tarkastelupisteen lähistöllä nykyistä asutusta on selvästi lähempänä kuin Kulmakorvessa.

Kuva 20. Nykyiset asuinrakennukset (punainen) ja lomarakennukset (keltainen) sekä päiväkodit, koulut ja hoitolaitokset (oranssi) tarkastelukohteiden ympäristössä. Punaisella katkoviivalla esitetty 3,5 km vyöhykkeet tarkastelupisteiden ympäristössä.

Espoon pohjois- ja keskiosien yleiskaavan alustavassa luonnoksessa (04/2017) on esitetty tarkastelupisteiden ympäristöön 3,5 km sisään raideliikenteeseen tukeutuvia asemanseutuja (Hista ja Mynttilä) ja tiivistyvää asutusta etenkin Nupurin alueelle.

Kuva 21. Espoon pohjois- ja keskiosien yleiskaavan alustavan luonnoksen (04/2017) mukainen maankäyttö ampumaurheilukeskuksen sijoituspaikaksi tarkasteltujen kohteiden ympäristössä. Katkoviivalla osoitettu 2 ja 3,5 km vyöhykkeet kohteiden ympäristössä.

Ampumaratojen yleisesti tiedossa olevien meluetaisyyksien perusteella ampumaradasta aiheutuisi todennäköisesti terveydelle haitallista tai häiritsevää meluhaittaa nykyisten asuin- ja lomarakennusten lisäksi alueen ympäristöön suunnitellulle maankäytölle ilman mittavia meluntorjuntatoimenpiteitä. Kuvassa 21 esetyille vyöhykkeille sijoittuisi muun muassa useita hevostalleja ja golfkenttiä sekä yleiskaavoissa virkistyskäyttöön varattuja alueita ja suunniteltuja ulkoilu-, melonta- ja latureittejä. Meluhaittojen suuruuteen vaikuttaisi oleellisesti ampumaurheilukeskuksen sijoittuminen täyttömäkiin nähden. Täyttömäkien päälle sijoittuvalla ampumaurheilukeskuksella meluhaitat olisivat suurimmat. Laajalla meluntorjunnalla, esimerkiksi ampumaurheilukeskuksen ja täyttömäkien keskinäisellä sijoittelulla, meluvaikutuksia voitaisiin vähentää merkittävästi, mutta meluntorjunnan vaikutukset voidaan arvioida tarkemmin vain melumallinnuksen avulla. Etenkin haulikko- ja kivääriradoilla on niin laajat melualueet, että niiden sijoittaminen alueelle edellyttäisi täyttömäkien hyödyntämistä meluntorjunnassa. Tämä osaltaan vähentäisi ylijäämämassojen sijoittamiseen käytettävissä olevaa aluetta. Jotta ampumaurheilukeskus tarjoaisi monipuoliset harjoittelupaikat koko seutukunnalle, olisi rakennettavalle ampumaurheilukeskukselle myös haulikko- ja kivääriratojen saaminen alueelle tärkeää. Ilman haulikko- ja kivääriratojen toteutusta ampumarataa ei voitane pitää seudullisena ampumaurheilukeskuksena.

Tarkasteltujen sijoitusvaihtoehtojen alueella ei esiinny säilytettäviä luontoarvoja. Luontoon kohdistuvista vaikutuksista keskeiset tässä selvitysvaiheessa arvioitavat vaikutukset ovat sijoitusvaihtoehtojen ympäristössä sijaitseviin luonnonsuojelualueisiin ja suojeltaviin luontoarvoihin kohdistuvat meluvaikutukset. Kakarlammen luonnonsuojelualue sijoittuisi alle kahden kilometrin etäisyydelle ampumaurheilukeskuksesta ja siten mahdolliselle melualueelle. Alle neljän kilometrin etäisyydelle sijoittuisi Nuksion Natura-alueen Hakjärven lehtokorven osa-alue sekä joitakin luonnonsuojelualueita Espoossa ja Kirkkonummella ampumaurheilukeskuksen sijoituspaikasta riippuen. Kakarlammen tavoin niiden suojeluperusteena on kasvilajisto ja/tai luontotyytit, jotka eivät ole erityisen herkkiä melulle. Poikkeuksena on kuitenkin Kirkkonummen Lapinkylän luonnonsuojelualue, joka on suojeltu lintuvesialueena. Voimakas ja äkillinen melu voi aiheuttaa haitallisia vaikutuksia linnustoon erityisesti pesimäkaudella. Nuksion Natura-alueen Hakjärven lehtokorven osa-alueen luontoarvot eivät ole erikseen tiedossa, joten tarkempaa arviointia Natura-alueeseen mahdollisesti kohdistuvista vaikutuksista ei voida tehdä.

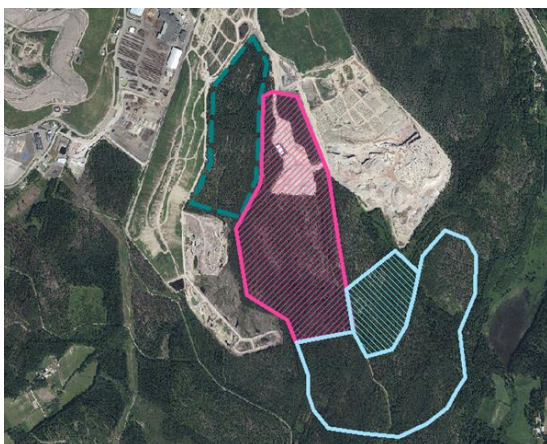
Ämmässuon-Kulmakorven alueen ympäristöstä on havaintoja joistakin luontodirektiivin liitteen IV (a) lajeista, joiden lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittäminen tai heikentäminen on kielletty. Liito-oravaa ja lepakoita esiintyy noin kilometrin säteellä nykyisestä Lahnuksen ampumaradasta. Tämän perusteella voidaan karkeasti arvioida, ettei ampumaurheilukeskuksesta aiheutuva melu estäisi kyseisten lajien esiintymistä ampumaurheilukeskuksen ympäristössä.

Ampumaradan mahdolliset melusuojaukset ja mm. ratojen suuntaus vaikuttavat melun kulkeutumiseen ja haitallisia vaikutuksia luontoarvoihin voidaan näin ehkäistä. Mahdollisissa jatkotarkasteluissa tulee arvioida tarkemmin ampumaurheilukeskuksen vaikutukset, erityisesti lähimpiin Natura-alueeseen ja luonnonsuojelualueisiin. Tällöin tulee huomioida myös yhteisvaikutukset alueen muiden hankkeiden kanssa sekä arvioida laajemmat alueelliset vaikutukset muun muassa arvokkaisiin vesistöihin sekä ympäröivään ekologiseen verkostoon. Myös täydentävä luontoinventointi on tarpeen etenkin, jos tarkasteluun otetaan uusia sijoituspaikkavaihtoehtoja.

Ampumahiihtostadion ja siihen liittyvät latuverkosto

Selvitystyössä on tarkasteltu myös ampumahiihtostadionin rakentamismahdollisuuksia. Ampumahiihtostadionin latuverkostoineen on mahdollista sijoittaa ampumaurheilukeskuksen kaakkoiskulmaukseen ja rakentaa latuverkosto alueen eteläpuolelle. Alustavassa rajauksessa alueen pinta-ala on noin 12 ha. Latuverkostolle varattavan alueen laajuus on ao. kartalla noin 45 ha. Minimissään ampumahiihtostadionin kilpalatu- ja rullahiihtorataverkoston pituus on noin 3,5 km. Ladut rakennetaan siten, että samassa latulinjauksessa on useita latuja rinnakkain. Latuprofiilin korkeustasot määräytyvät siitä, minkä tasoisia kilpailuja varten stadion rakennetaan. Kilpalatuverkosto rakennetaan asfalttipäällysteiseksi, jolloin latuja voidaan käyttää myös kesällä rullahiihtoratana. On myös tärkeää, että stadionin latuverkko liitetään laajempaan latuverkostokokonaisuuteen, jolloin saadaan toteutettua ympärivuoden käytössä olevaa virkistysalueverkostoa.

Ampumahiihtostadionin rakenteet käsittävät ampumaradan, katokset, taululaitteistot, varasto- ja toimitsijatilat, katsomot sekä selostamot. Ampuma-alue vaatii meluvallit ja suoja-aidat. Ampumahiihdossa aseena on pienoiskivääri ja ampumamatka 50 metriä. Ampumapaikkojen lukumäärä vaihtelee radoittain. Rakennettavien ratojen määrään vaikuttaa mm. kilpailutoiminnan edellyttämät vaatimukset.

Kuva 22. Ampumahiihtostadionille ja latuverkostolle alustavasti tutkittu alue

6. Jatkosuunnittelussa huomioitavia asioita

Mikäli ampumaurheilukeskuksen sijoittamisen edellytyksistä tehdään jatkotarkasteluja, tulee alueelle laatia yleispiirteinen aluesuunnitelma, jossa tarkastelun pääpaino on tilantarpeissa ja melusuojausten toteuttamisessa. Aluesuunnitelmassa tulee ottaa huomioon maa-ainestointi, moottoriradan molemmat vaiheet sekä ampumaurheilukeskuksen ja ampumahiihtostadionin toiminnot. Tällöin pystytään arvioimaan alueen korkotasot, rakentamisen perustamistasot, ylijäämämassojen sijoitus melusuojaus huomioon ottaen sekä ampumaradan toteuttamisen vaiheistus ja ajoitus. Suunnitelma tulee laatia riittävän aikaisessa vaiheessa yhteistyössä kaupunkitekniikan keskuksen ja muiden toimijoiden kanssa. Tässä yhteydessä tulee arvioida, miten urheilutoiminnot ja niiden melusuojaus vaikuttaisivat ylijäämämaiden sijoittamisen mahdollisuuksiin.

Jatkosuunnittelussa tulee myös arvioida ampumaurheilukeskuksen toteuttamisen taloudelliset edellytykset ottaen huomioon investoinnit, joita melusuojaus, rakennukset ja rakenteet sekä niiden perustaminen edellyttävät. Lisäksi tulee arvioida vaikutukset ympäristöön, erityisesti lähimpiin Natura-alueeseen ja luonnonsuojelualueisiin. Tällöin tulee huomioida myös yhteisvaikutukset alueen muiden hankkeiden kanssa sekä arvioida laajemmat alueelliset vaikutukset muun muassa arvokkaisiin vesistöihin sekä ympäröivään ekologiseen verkostoon.

Ämmässuon aluetta tarkasteltaessa voidaan todeta, että 3,5 km:n sisään jää nykyisiä ja tulevia häiriintyviä kohteita. Mikäli ampumaurheilukeskuksesta tehdään jatkotarkasteluja, tulee alueelle laatia myös meluselvitys ja arvioida meluntorjunnan tarve. Melun yhteisvaikutukset muiden melulähteiden kanssa tulee ottaa huomioon. Melumallinnuksen perusteella voidaan tarkemmin arvioida, mitä lajiratoja alueelle voidaan sijoittaa. Ampumaurheilukeskuksen mahdollisissa tarkemmissa suunnitelmissa olisi tärkeää kiinnittää huomiota myös ratarakenteisiin, maastomuutoksiin ja korkeusasemaan.

7. Johtopäätökset

Pääkaupunkiseudulla on tarve kattavalle ampumarataverkostolle. Ammuntaa tulisi voida harastaa laillisissa, valvotuissa ja ympäristö- sekä käyttöturvallisuuskohdat huomioivissa olosuhteissa julkisilla ampumaradoilla. Alueen ampumarataverkostoa tulisi kehittää seutukunnallisena kokonaisuutena. Urheiluammunnan harrastajat tarvitsevat harjoittelupaikkoja, jotta eri ammunталajien kansallinen ja kansainvälinen kilpailumenestys voidaan turvata.

Pääkaupunkiseudulla tulisi selvittää nykyisten ampumaratojen kehittämismahdollisuuksia ja tutkia uuden, koko seutua palvelevan, keskuksen rakentamismahdollisuudet. Espoossa Lahnuksen ampumarata-alueella ei ole edellytyksiä laajentua seudulliseksi ampumaurheilukeskukseksi.

Espoon kaupunginhallitus on edellyttänyt, että Espoon pohjois- ja keskiosien yleiskaavatyön yhteydessä selvitetään pääkaupunkiseudun ampumaurheilukeskuksen sijoittamisen edellytykset Ämmässuolle. Tässä työssä on tarkasteltu sijoittumismahdollisuuksia Ämmässuon jäteenkäsittelykeskuksen eteläpuoliselle alueelle sekä Kulmakorpeen nykyisten täyttömäkien väliselle alueelle.

Apumaurheilukeskus soveltuisi toiminnan luonteen puolesta hyvin muiden Ämmässuon-Kulmakorven alueen toimintojen yhteyteen. Ampumaurheilukeskuksen sijoittamista alueelle vaikeuttavat kuitenkin alueeseen kohdistuvat muut käyttötarpeet sekä ampumatoinnista aiheutuva melu, joka voi olla häiritsevää tai terveydelle haitallista nykyisen tai alueelle suunnitellun asutuksen kannalta.

Ampumaurheilukeskuksen mahdollisille sijoituspaikoille Ämmäsuon jätteenkäsittelykeskuksen eteläosaan ja Kulmakorven alueeseen kohdistuu muita sekä seudullisesti että Espoon kannalta merkittäviä käyttötarpeita. HSY:llä on tarkoitus kehittää Ämmäsuon aluetta seudullisesti merkittävänä yhdyskuntateknisen huoltoon sekä materiaalikierrätykseen ja -tehokkuuteen keskittyvänä alueena. Ämmäsuolla käytettävissä oleva tila ei myöskään mahdollista laajaa ampumaurheilukeskusta.

Espoon kaupunki on suunnitellut käyttävänsä Kulmakorven aluetta kalliokiviaineksen louhintaan ja ylijäämämaan läjitykseen vielä vuosikymmeniä eteenpäin. Lisäksi alueella on vireillä moottoriratahanke. Käytettävissä olevan tilan ollessa rajallinen ampumaurheilukeskuksen sijoittamisella Kulmakorpeen olisi vaikutuksia näiden toimintojen toteutusmahdollisuuksiin. Kaikkien kolmen toiminnon yhteensovittaminen alueella on hyvin suurella todennäköisyydellä mahdotonta. Toisaalta toimintojen yhteensovittamisella on mahdollista edistää rakenteiden yhteiskäyttöä ja estää mm. ympäristöhaittojen syntymistä.

Täyttömäkien väliin sijoitettuna ampumaradasta aiheutuvia meluvaikutuksia on mahdollista torjua ylijäämämassojen sijoittelulla. Haastavin suunta meluntorjunnan kannalta olisi etelä, ja on todennäköistä, että riittävää melusuojausta ei täyttömäkien välissäkään voitaisi toteuttaa. Ampumaradan sijoittaminen nykyisten täyttämäkien väliin vähentäisi merkittävästi käytettävissä olevaa täyttötilavuutta, mikä aiheuttaisi kaupungille merkittäviä kustannuksia ja kasvattaisi maa-ainesten kuljetukseen liittyviä hiilidioksidipäästöjä.

Ampumaurheilukeskuksen sijoittamista esitetyn Kalliosuon alueelle tai muiden täyttöalueiden päälle vaikeuttaa tai tekee mahdottomaksi täyttöalueiden korkeus, jolla on vaikutusta mm. melun leviämiseen. Vaikeiden perustamisolosuhteiden vuoksi ampumaurheilukeskuksen toteuttaminen olisi myös hyvin kallista.

Kulmakorven alueella ampumaurheilukeskuksen sijoittaminen edellyttää yhteensovittamista alueen muiden toimintojen (mm. maa-ainestoiminta, moottoraurheilukeskus) kanssa riippumatta siitä, sijoitetaanko ampumarata täyttöjen väliin vai päälle. Muut toiminnot vaikuttavat myös ampumaurheilukeskuksen toteuttamisen ajoitukseen. Erityisesti täyttöjen päälle sijoitettaessa ampumaradan toteuttaminen olisi riippuvainen ylijäämämaiden läjityksen etenemisestä alueella, ja toteutuksen voidaan arvioida olevan ajankohtaista vasta vuosikymmenten kuluttua. Käytettävissä olevan tilan ja tarvittavien suojaetäisyyksien vuoksi kaikkien alueelle suunniteltujen toimintojen yhteensovittaminen on kuitenkin mahdotonta, ja jostain toiminnosta joudutaan luopumaan. Mitä todennäköisimmin melu tulisi kuitenkin muodostamaan esteen ampumaurheilukeskuksen sijoittumiselle Ämmäsuon-Kulmakorven alueelle ainakin täyttöjen päälle, mahdollisesti myös täyttöjen väliin sijoitettuna.

Tämä selvitys perustuu ampumaurheilukeskusten ja tarkastelualueen toimintojen yleispiirteeseen tarkasteluun, ja tarkoituksena on ollut tunnistaa tärkeimpiä reunaehtoja ampumaurheilukeskuksen sijoittamiselle Ämmäsuon-Kulmakorven alueelle. Tarkemmin ampumaurheilukeskuksen mahdollisia toteutusratkaisuja, meluvaikutuksia, yhteensovittamismahdollisuuksia, vaikutuksia muihin toimintoihin sekä aikataulullisia ja taloudellisia edellytyksiä olisi mahdollista arvioida vasta tarkemman aluesuunnitelman ja meluselvityksen perusteella.

8. Liitteet

- 1) Uudenmaan ampumaradat, 2016, kartta
- 2) Ampumaratatoimintaa säätelevät lait
- 3) Ampumaratojen luvat

9. Lähteet

- 1) Helsingin Seudun Ampumarata-alueiden esiselvitys. 2010. Luettu 27.9.2016 osoitteesta <http://www.hel.fi/static/liv/B42.pdf>
- 2) Aseiden määrä, laatu ja sijainti Metropolialueella. Luettu 27.9.2016 osoitteesta <http://www.saunalahti.fi/villemai/Tutkielma.pdf>
- 3) Uudenmaan 1. Vaihekaavan selvityksiä. Uudenmaan ampumaradat. 2007. Luettu 27.9.2016 osoitteesta http://www.uudenmaanliitto.fi/files/6211/E_92_Uudenmaan_ampumaradat.pdf
- 4) Ampumaharrastusfoorumi. Luettu 27.9.2016 osoitteesta <http://www.ampumaharrastusfoorumi.fi/alueneuvottelukunnat/uudenmaan-ampumaharrastuksen-alueneuvottelukunta/>
<http://www.ampumaharrastusfoorumi.fi/wp-content/uploads/2014/03/Espoon-Lahnuksen-ampumarata-25042014.pdf>
- 5) Suomen Ampumaurheiluliitto. Luettu 27.9.2016 osoitteesta http://www.ampumaurheiluliitto.fi/alueet_ja_seurat/etela-suomi/aluejaoston-ja-seurojen-yhteysti/
- 6) Suomen ampumahihtoliitto <http://www.biathlon.fi/>
- 7) Kulmakorpi I, asemakaavan muutos
<http://aineistopankki.espoo.fi/?cart=2348-keifmigkce&l=FI>
http://tyotilat.espoo.fi/tyt/kaupunkisuunnittelukeskus/yhteiset/lupavalmistelu/Maaainesluvut/2-1%2049-2016-626_Kulmakorpi%20I%20asemakaava-alue%20-%20Maa-ainesten%20OTTOSUUNNITELMA%2013.4.2016.pdf
- 8) Ämmäsmäen asemakaava, KH 26.9.2016
http://espoo04.hosting.documenta.fi/cgi/DREQUEST.PHP?page=meeting_frames
- 9) Ämmässuon ja Kulmakorven alueen vesien yhteistarkkailu vuonna 2015
<http://espoo04.hosting.documenta.fi/kokous/2016361344-7-1.PDF>
- 10) Ämmässuon tuulivoimahankesuunnitelma
<http://dsjulkaisu.tjhosting.com/~hsy01/kokous/2014393-10-1.PDF>
- 11) Ampumaratojen ympäristölupa, Suomen Ympäristö 23 | 2012, Opas toiminnanharjoittajille sekä lupa- ja valvontaviranomaisille, AMPY-työryhmä
https://helda.helsinki.fi/bitstream/handle/10138/38779/SY23_2012_Ampumaradan_ymparistolupa_web.pdf?sequence=1
- 12) Vireillä oleva hakemus maa-ainesten ottamiseen
<http://www.espoo.fi/download/noname/%7B4A1DE695-E408-4988-985C-2A7981FD55B9%7D/71269>
- 13) Högbergetin maa-aineshankkeen vaikutukset maankäyttöön
<http://www.espoo.fi/download/noname/%7B16EF9F4A-4074-4A86-AA47-09E5F81B1386%7D/71265>
- 14) ESBOGÅRD AKTIEBOLAG - Huomautusten lyhennelmät
<http://www.espoo.fi/download/noname/%7B4887623D-8580-478C-BB27-D4BF87FCF95D%7D/74701>
- 15) Esbogard Ab:n Hogbergetin ympäristövaikutusten arviointi
<http://www.ymparisto.fi/download/noname/%7B83D6F72D-A404-4138-9AD3-9D36E878A6E4%7D/109248>
- 16) Vireillä oleva hakemus maa-ainesten ottamiseen
<http://www.espoo.fi/download/noname/%7BE1A089FB-F126-4EEB-AB8F-903809FBA551%7D/72008>
- 17) Lahnuksen ympäristölupa, AVI, Nro 111/2014/1, 9.6.2014
https://www.avi.fi/documents/10191/1001691/esavi_paatos_111_2014_1-2014-06-09.pdf/c5d8cda7-b603-434a-b1b7-5c540ec1a9fb
Vaasan hallinto-oikeuden päätös 7.9.2016:

- V:\1 Yleiskaava\17 Muut osayleiskaavat\1 Pohjois- ja keskiosien OYK (EUREF)\5 LUONNOS\7 TYÖRYHMÄT\Ympäristöhäiriöt\Lahnuksen ampumata\670-2015-12 VaHO ympäristölupapäätös 7.9.2016 611711 1 1.pdf
 Korkein hallinto-oikeus, valitus saapunut 4.10.2016
<http://nurmijarvi02.hosting.documenta.fi/kokous/20164435-3-3.PDF>
- 18) Tuusulan urheilukeskus, Hyrylä
https://www.tuusula.fi/tuusula/sivu.tmpl?sivu_id=2290
 - 19) Kerava, Keinukallio
<http://www.biathlon.fi/wp-content/uploads/2015/03/Keinukallion-suunnitelma.pdf>
 - 20) Suomen Metsästäjäliitto
http://www.ampumaurheiluliitto.fi/alueet_ja_seurat/etela-suomi/aluejaoston-ja-seurojen-yhteysti/
 - 21) Pohjois-Karjalan 4. vaihemaakuntakaava
<http://pohjois-karjala.fi/documents/557926/4830559/merkinn%C3%A4t/139ac6e5-efa1-47bc-9859-1ea725c823b6>
 - 22) Joensuun seudun ampumarataselvitys, Meluselvitys
http://pohjois-karjala.fi/documents/557926/3753146/Taustaselvitys_Joensuun+seudun+ampumarataselvitys_Ramboll_Raportti_2_Meluselvitys.pdf/f24b1e4c-2d2a-4e0c-b6ff-3ab7fcb8b6d4
 - 23) Pohjois-Pohjanmaan 2. vaihemaakuntakaava
<http://www.pohjois-pohjanmaa.fi/file.php?4218>
 - 24) Paras käyttökelpoinen tekniikka (BAT). Ampumaratojen ympäristövaikutusten hallinta. Suomen ympäristö 4/2014.
 - 25) HSY (2017). Yritysten väliset teolliset symbioosit Ekomossa.
<https://www.hsy.fi/fi/asiantuntijalle/jatehuolto/ekoteollisuuskeskus/Sivut/Yritysten-valiset-teolliset-symbioosit.aspx>. Katsottu 23.3.2017.
 - 26) Espoon pohjois- ja keskiosien yleiskaavan luontoselvitys 2016. Espoon kaupunkisuunnittelukeskuksen julkaisuja 5/2016.
 - 27) Ekologisten yhteyksien selvitys Espoon pohjois- ja keskiosien yleiskaavaa varten. Espoon kaupunkisuunnittelukeskuksen julkaisuja 6/2016.
 - 28) Espoon liito-oravien kokonaisselvitys 2014-2015. Espoon ympäristölautakunnan julkaisusarja 2/2016.
<http://www.espoo.fi/download/noname/%7BF5FF2F19-ED3B-4B48-B6B4-9447E0E86BBA%7D/82711>
 - 29) Espoon perinneympäristöt 2014. Espoon ympäristölautakunnan julkaisusarja 3/2014.
<http://www.espoo.fi/download/noname/%7BEEF834DB-151A-4C1A-BE13-293BB4AB5984%7D/55927>
 - 30) Espoon virtavesiselvitys 2008. Osa 1: Espoon virtavesi-inventointi. Espoon ympäristökeskuksen monistesarja 1a/2009.
<http://www.espoo.fi/download/noname/%7BDD7686A1-1488-4486-BBA1-E2452645AE95%7D/36808>
 - 31) Pohjois-Espoo. Luonnon- ja maisemanhoitosuunnitelma 2015-2025. Teknisen keskuksen julkaisusarja 3/2015. Luonnon- ja maisemanhoitosuunnitelmia 2/2015.
<http://www.espoo.fi/download/noname/%7B7E0008E5-2ACE-4E5B-A09E-C1F4008847AE%7D/62245>
 - 32) Högbergetin maa-aineshankkeen luontoselvitykset. Esbogård Ab. Luettu 3.10.2017 osoitteessa [http://www.ymparisto.fi/fi-FI/Asiointi_luvat_ja_ymparistovaikutusten_arviointi/Ymparistovaikutusten_arviointi/YVAhankkeet/Esbogard_Abn_maaainestoininta\(Espoo/Esbogard_Abn_maaainestoininta\(29251\)\)](http://www.ymparisto.fi/fi-FI/Asiointi_luvat_ja_ymparistovaikutusten_arviointi/Ymparistovaikutusten_arviointi/YVAhankkeet/Esbogard_Abn_maaainestoininta(Espoo/Esbogard_Abn_maaainestoininta(29251)))
 - 33) Ämmäsuon jätteenkäsittelykeskuksen toiminta vuonna 2016. Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymä. 28.2.2017.
 - 34) Lankasuo. Käytön esiselvitys. Luonnos. Ramboll Finland Oy, 13.9.2017.

Lähteenä käytetty myös:

Ampumaratalaki (763/2015)

<http://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2015/20150763>

Ampuma-aselaki (9.1.1998/1)

<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1998/19980001#L1P6>

Paras käyttökelpoinen tekniikka (BAT). Ampumaratojen ympäristövaikutusten hallinta. 2014. Ympäristöministeriö.

https://helda.helsinki.fi/bitstream/handle/10138/136000/SY_4_2014.pdf?sequence=1

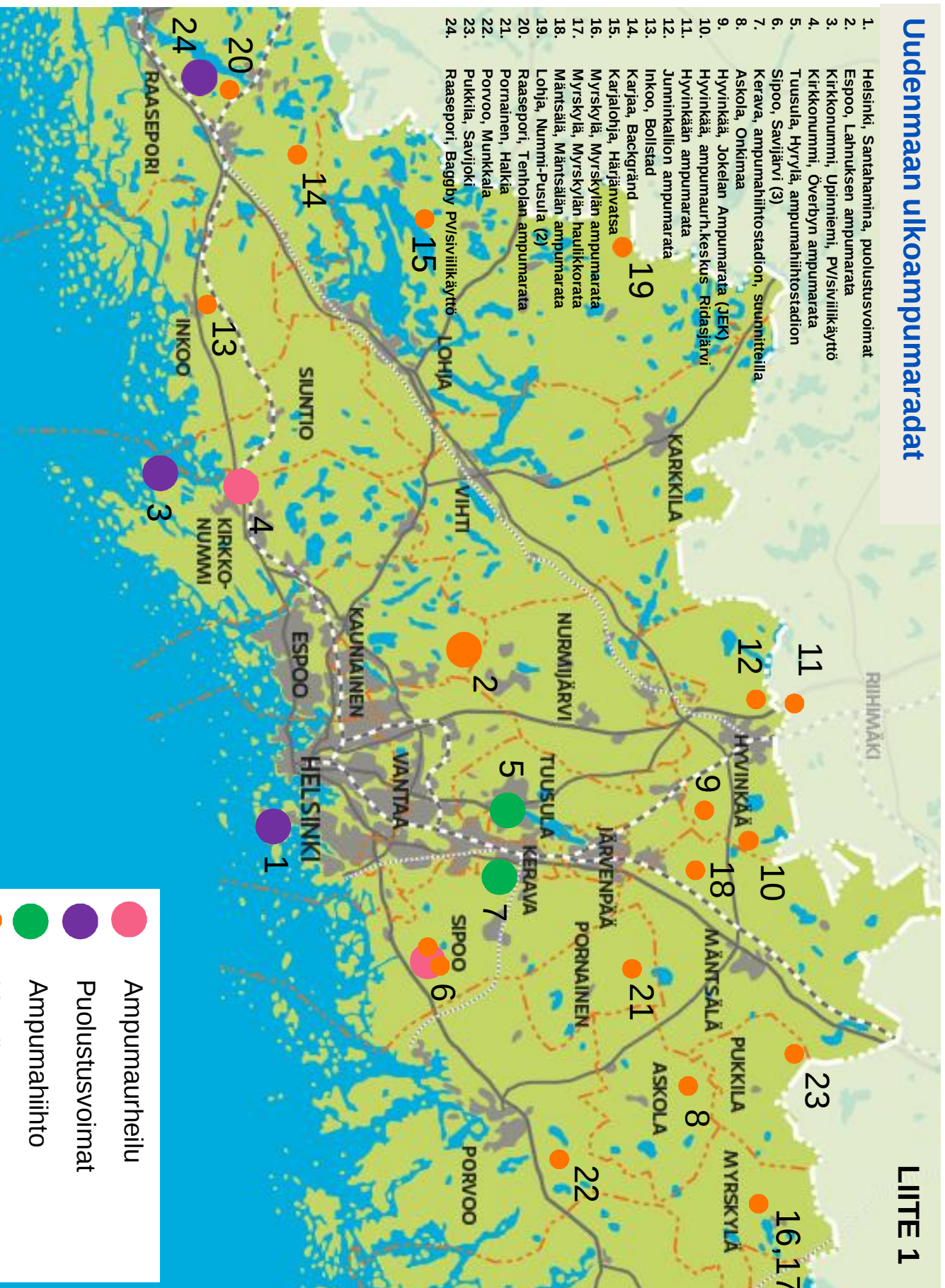
Ympäristöministeriö, 2007. Ampumamelun arviointi. Suomen ympäristö 39/2007.

https://helda.helsinki.fi/bitstream/handle/10138/38408/SY_39_2007.pdf?sequence=3

Uudenmaan ulkoampumaradat

LIITE 1

1. Helsinki, Santahamina, puolustusvoimat
2. Espoo, Lahnuksen ampumarata
3. Kirkkonummi, Upinniemi, PVSiviilikäyttö
4. Kirkkonummi, Överbyn ampumarata
5. Tuusula, Hyrylä, ampumahiihtostadion
6. Sipoo, Savijärvi (3)
7. Kerava, ampumahiihtostadion, suunnitteilla
8. Askola, Onkimaa
9. Hyvinkää, Jokelan Ampumarata (JEK)
10. Hyvinkää, ampumaurh.keskus Ridasjärvi
11. Hyvinkään ampumarata
12. Junninkalton ampumarata
13. Inko, Bollstad
14. Karjaa, Backgränd
15. Karjalohja, Härjänvatsa
16. Myrskylä, Myrskylän ampumarata
17. Myrskylä, Myrskylän haukkorata
18. Mäntsälä, Mäntsälän ampumarata
19. Lohja, Nummi-Pusula (2)
20. Raasepori, Tenholan ampumarata
21. Pornainen, Halkia
22. Porvoo, Munkkala
23. Pukkila, Savijoki
24. Raasepori, Bagby PVSiviilikäyttö

Huomi! Puolustusvoimien merialueen ampuma-alueita ei ole merkitty karttaan.

Ampumaurheilu

Puolustusvoimat

Ampumahiihto

Metsästysseurat

Ampumaratatoimintaa säätelevät lait, ohjeet ja muut määräykset

Ampumaratoja ja aseita sääteleviä lakeja

Ampumaratalaki (763/2015)

Ampuma-aselaki (9.1.1998/1)

Ympäristönsuojelulaki 527/2014 ja ympäristönsuojeluasetus (uusi asetus annettu 4.9.2014, kumoaa aiemman asetuksen 169/2000)

Maankäyttö- ja rakennuslaki 132/99 ja maankäyttö- ja rakennusasetus 895/99

Jätelaki 646/2011

Laki eräistä naapurussuhteista 26/1920

Asetus vesienhoidon järjestämisestä VNa 342/2009

Asetus vesiympäristölle vaarallisista ja haitallisista aineista 1022/2006

Asetus maaperän pilaantuneisuuden ja puhdistustarpeen arvioinnista 214/2007

Valtioneuvoston päätös ampumaratojen aiheuttaman melutason ohjearvoista 53/1997.

Ampumaratalaki (763/2015)

Ampumaratalain tavoitteena on edistää turvallista ampumaharrastusta, turvallisuutta ampumaradoilla ja niiden välittömässä läheisyydessä sekä maakunnallisen ampumarataverkoston suunnitelmallista kehittämistä. Laissa säädetään ampumaratojen perustamisesta, ylläpitämisestä ja valvonnasta sekä radan pitäjän oikeuksista.

3 § Määritelmät:

Ampumaradalla tarkoitetaan sisällä olevaa tilaa tai ulkona olevaa aluetta, joka on ampuma-aseella maaliin ampumista varten.

Ampumaurheilukeskuksella tarkoitetaan ampumarataa, jossa on useiden lajien ratoja ja jolla saadaan ampua yli 300 000 laukausta vuodessa.

Vähäisellä ampumaradalla tarkoitetaan ampumarataa, jolla on tarkoitettu ammuttavaksi enintään 10 000 laukausta vuodessa.

12 § Ampumarataverkoston kehittämisen suunnittelu

Maakunnan liiton tulee laatia ja pitää ajan tasalla *kehittämissuunnitelmaa*, jossa esitetään arvio maakunnallisten ampumaurheilukeskusten sekä muiden ampumaratojen riittävästä määrästä ja niiden sijoitustarpeesta maakunnassa. Suunnitelmaa tulee hyödyntää selvitysaineistona alueiden käytön suunnittelussa, ja sitä laadittaessa tulee kuulla keskeisiä metsästys- ja ampumaurheiluorganisaatioita.

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet

Kuntakaavoituksen tulee edistää valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden toteutumista.

Alueiden käytön erityistavoitteisiin on kirjattu: *"Alueidenkäytön suunnittelussa on haitallisia terveysvaikutuksia tai onnettomuusriskejä aiheuttavien toimintojen ja vaikutuksille herkkien toimintojen välille jätettävä riittävän suuri etäisyys."*

Alueidenkäytön suunnittelussa on otettava huomioon maa- ja kallioperän soveltuvuus suunniteltuun käyttöön. Pilaantuneen maa-alueen puhdistustarve on selvitettävä ennen ryhtymistä kaavan toteuttamistoimiin.

Alueidenkäytössä on ehkäistävä melusta aiheutuvaa haittaa ja pyrittävä vähentämään jo olemassa olevia haittoja. Uusia asuinalueita tai muita melulle herkkiä toimintoja ei tule sijoittaa melualueille varmistamatta riittävää meluntorjuntaa."

Ampumaratojen rakentamiseen tarvittavat luvat

Ympäristölupa (Kunta)

Ympäristöluvasta ja sen tarpeesta säädetään ympäristönsuojelulaissa ja -asetuksessa. Ympäristölupa tarvitaan sellaiseen toimintaan, josta saattaa aiheutua ympäristön pilaantumisen vaaraa. Ulkona sijaitseva ampumarata on tällainen.

Rakennuslupa (Kunta)

Ympäristölupa luo pohjan rakennuslupapäätökselle. Ympäristölupavaiheessa laadittuja suunnitelmia voidaan liittää rakennuslupa-asiakirjoihin tarvittaessa tarkentaen ja täydentäen.

Ampumaratalupa (Poliisihallitus)

Luvan ampumaradan perustamiseen ja ylläpitämiseen antaa ja peruuttaa Poliisihallitus. Lupa annetaan toistaiseksi. Luvan antamisen edellytykset on kirjattu ampumaratalakiin.

Ympäristölupaa varten tehtävät selvitykset ja tarvittavat asiakirjat

Ympäristölupaa varten tulee laatia rakentamissuunnitelmat ja selostukset, joissa on myös arvioitu hankkeen vaikutuksia.

- Alueen kaavoitustilanne, muut maankäytön rajoitukset sekä toimintaa koskevat luvat
- Vuokrasopimus
- Yhdistysrekisteriote
- Viralliset kaavaotteet
- Rakentamissuunnitelmat ja selostukset
- Liikenneyhteydet ja pysäköinnin järjestäminen
- Luontoselvitys
- Meluselvitys
- Jätehuolto
- Selvitys ampumatoiminnasta (aselajit, käyttöajat yms.)
- Selvitys toiminnan ja sen ympäristövaikutusten tarkkailusta (maaperä, pohjavesi)
- Turvallisuuteen liittyvät asiat (alustava turvallisuussuunnitelma)
- Ympäristövaikutusten arviointi
 - ampumasuorituksesta aiheutuvat vaikutukset
 - ammunnan harrastamiseen liittyvien toimintojen aiheuttamat vaikutukset
 - ampumaradan rakentamiseen ja ylläpitoon liittyvät vaikutukset